

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Narva kolledž

Õppekava „Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas“

Krista Maaro

**AKTIIVÕPPE KASUTAMISE VÕIMALUSED ELUKESKKONNA
TUNDMAÕPPIMISEL KEILA LINNA ÜHE LASTEAIA NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Maret Vihman MA

Narva 2024

AUTORLUSE KINNITUS

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Lõputöö on koostatud, lähtudes Tartu Ülikooli Narva kolledži sotsiaalteaduste valdkonna üliõpilaste lõputööde koostamise ja vormistamise juhendi nõuetest.

Krista Maaro

Allkirjastatud digitaalselt

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Krista Maaro

(sünnikuupäev: 30.06.1977)

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Aktiivõppe kasutamise võimalused elukeskkonna tundmaõppimisel Keila linna ühe lasteaia näitel“, mille juhendajaks on Maret Vihman, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusel kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonnas, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õiguseid.

Krista Maaro

Abstract

The title of the thesis is "Possibilities of using active learning on the topic of the life environment using the example of a kindergarten in Keila".

Active learning helps to make education more interesting and varied, creating a favourable environment for the development of both children and teachers. The aim of the thesis was to create additional teaching material for the kindergarten teachers in Keila, to help them teach about the environment in which they live. The theoretical part of the research gives an overview of active learning and its possibilities in pre-school institutions. In the exploratory part of the work, a survey was conducted among kindergarten teachers to find out which active learning methods they use and to what extent. The kindergarten curriculum was then updated on the topic 'Self and environment', by highlighting the possibilities of using active learning in Keila and the surrounding area. The additional material was based on the principle that the activities should be simple, understandable and easy to implement.

The research was conducted using qualitative research method and an action research. A survey was designed to carry out the research. The sample group consisted of nine teachers working in a kindergarten in Keila. The materials were evaluated by a development working group consisting of two members of the management, two teachers and a special education teacher who all work in the same kindergarten.

The survey showed that teachers' readiness to implement active and outdoor learning is supported most by thematic training, an active learning environment in the kindergarten's outdoor area, and a shared learning folder where teachers add materials for activities in Keila and the surrounding area. Teachers identified a lack of time in planning and preparing activities and lack of ideas and thematic training as the main obstacles.

The development working group considers that the updated curriculum and the support material prepared, are age-appropriate for children, in line with the national curriculum and it supports the implementation of active and outdoor learning.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	7
1. AKTIIVÖPPE JA ÕUESÖPPE OLUMUS NING VÕIMALUSED	9
1.1. Aktiivõppe olemus ja võimalused.....	9
1.2. Õuesõppe olemus ja võimalused.....	10
1.3. Valik aktiivõppe meetodeid elukeskkonna tundmaõppimisel.....	11
1.3.1. Mäng ja selle erinevad liigid	11
1.3.2. Avastamine ja uurimine läbi tegevuste	12
1.3.3. Vaatlus, katsed ja õppimine erinevate meeltega	13
1.3.4. Õppeaed lasteaia õuel	14
1.3.5. Õppekäigud ümbritsevas elukeskkonnas	15
1.4. Enamlevinud keskkonnad aktiivõppe rakendamiseks	15
2. UURIMISTÖÖ EESMÄRK JA METOODIKA.....	17
2.1. Uurimistöö eesmärk.....	17
2.2. Uurimistöö metoodika	18
2.3. Uurimistöö valim.....	19
2.4. Uurimistöö protseduur.....	20
3. UURIMISTÖÖ TULEMUSTE KOKKUVÕTE	28
3.1. Lasteaia õpetajate teadmised aktiivõppe kasutamise võimaluste kohta elukeskkonna tundmaõppimisel Keila linnas	28
3.2. Arengu töörühma hinnang ja parendusettepanekud täiendatud õppekavale.....	31
3.3. Arengu töörühma hinnang ja parendusettepanekud abimaterjalile.....	32
3.3.1. Keila Keskpargi sudoku.....	33
3.3.2. Harjumaa Muuseumi bingo	33
3.3.3. Köögiviljandus lasteaias (kevadel).....	34
3.3.4. Keila jõe bingo	35

3.3.5. Loodusobjekti pikaajaline vaatlusleht	36
3.3.6. Kujundi bingo	36
3.4. Arutelu	37
KOKKUVÕTE	39
KASUTATUD ALLIKAD	41
LISAD	45
LISA 1. Küsimustik	45
LISA 2. Arengu tööruhma rühmaintervjoo küsimused.....	49
LISA 3. Lasteaia täiendatud õppekava valdkonnas „Mina ja keskkond“	50
LISA 4. Väljavõtte mõttepäevikust.....	80
LISA 5. Töölehed ja ülesanded aktiivõppe läbiviimiseks Keila linnas	81

SISSEJUHATUS

Õppijakeskne õpetamine pole Eestis uus nähtus, sellest on alternatiivpedagoogikas räägitud juba aastakümneid (Timoštšuk, 2020, lk 320). Aktiivõpet kui tegevuse ja kogemuse kaudu õppimist tuntakse Eestis juba 1990. aastatest (Baum-Valgma & Šmõreitšik, 2010).

Aktiivõppes on väga tähtsal kohal mäng ja loovtööd (Szczepanski, 2009), samas toob Vihman (2016) välja, et aktiivne õppimine ei tähenda tingimata füüsilist aktiivsust, vaid ka vaimset tegevust. Aktiivsuse- ehk õpilaskeskse õppekava puhul lähtutakse õpilaste vajadustest ja huvidest ning rõhuasetus õppekavas on vaatlusel, mängul ja muudel autentsetel tegevustel (Krull, 2018, lk 324), lapsi õhutatatakse ise otsima, mõtlema, uurima, katsetama ja avastama (Baum-Valgma & Šmõreitšik, 2010).

Riiklikus õppekavas on välja toodud, et laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima. (Koolieelse lasteasutuse... 2008, §5, lg3) Alushariduse eesmärgiks on toetada laste individuaalsust, loovust ja mängu kaudu õppimist (Haridus- ja...).

Keila Lasteaed Miki juhtkond on seadnud eesmärgi arendada ja täiustada lasteaia arengusuundi ning seeläbi täiustada ka lasteaia õppekava, et suunata õpetajaid rohkem rakendama aktiivõppe meetodeid. Õppekava jätkuv täiustamine ning uute õppemeetodikate rakendamine on sisse kirjutatud ka lasteaia arengukavasse 2021-2030. Samuti on lasteaia arengukavas välja toodud koostöö Harju Maakonnaraamatukoguga ja Harjumaa Muuseumiga, digivahendite sihipärane kasutamine (robotika), nüüdisaegsete õpikäsitluste (nt õuesõpe, avastusõpe) kasutamine õppetegevuses ning Keskpargi aktiivsem kasutamine. (Keila Lasteaed Miki arengukava...)

Käesolevale uurimistöole seati kaks eesmärki:

1. Saada ülevaade aktiivõppe olemusest ja võimalustest koolieelses lasteasutuses.
2. Täiustada ühe lasteaia õppekava „Mina ja keskkond“ valdkonda ning luua abimaterjal õpetajatele, julgustamaks neid kasutama erinevaid aktiivõppe meetodeid, et tutvustada lastele ümbritsevat elukeskkonda.

Abimaterjali koostamisel on lähtutud Keila Lasteaed Miki õppekavast ja koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast (Koolieelse lasteasutuse...2008) ning materjalid luuakse neljale, õpetajate poolt enam kasutatavale, õppekeskkonnale Keila linnas.

Eesmärkide saavutamiseks on töö autor püstitanud järgmised uurimisülesanded:

- Selgitada välja milliseid aktiivõppe meetodeid ja mil määral kasutavad ühe lasteaia õpetajad Keila linnas (meetod: küsitlus);
- Täiendada lasteaia õppekavas valdkonna „Mina ja keskkond“ eesmärke ning tuua lasteaia õppekavas välja aktiivõppe kasutamise võimalused elukeskkonna tundmaõppimisel Keila linnas ja lähiümbruses;
- Koostada abimaterjal aktiivõppe meetodite rakendamiseks Keila linnas (neljale õpetajate poolt enam kasutatavale keskkonnale)
- Täiendatud lasteaia õppekava ja koostatud ülesannete tutvustamine tööruhmale;
- Tööruhma hinnang jaarendusettepanekud kaasajastatud õppekavale ning koostatud ülesannetele (meetod: fookusgrupi intervjuu).

Uurimistöö valimi moodustasid Keila Lasteaed Miki õpetajad. Täiendatud õppekava ja koostatud abimaterjali hindasid lasteaia arengu tööruhm, mille moodustasid kaks juhtkonnaliiget, kaks õpetajat ja eripedagoog.

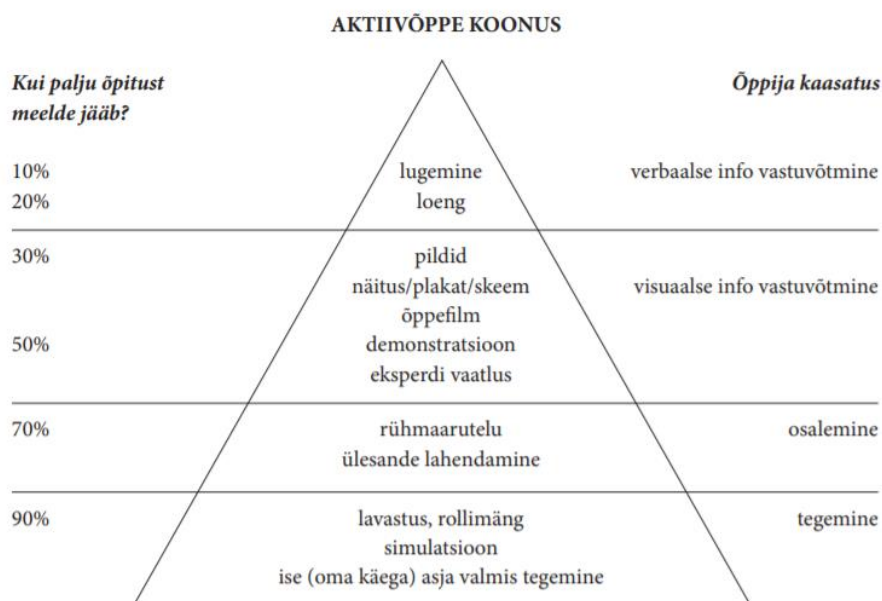
Uurimistöö koosneb kahest osast. Töö teoreetiline osa käsitleb aktiiv- ja õuesõppe olemust ning võimalusi ja aktiivõppe rakendamist lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes. Töö uurimuslik osa annab ülevaate uurimistöö eesmärgist, valimist, uuringu protseduurist ja tulemustest.

1. AKTIIVÕPPE JA ÕUESÕPPE OLUMUS NING VÕIMALUSED

Johannes Käis (2018) on öelnud: “*Lapsele on teadmiste omandamine loomulikult tarviduseks. Laps lihtsalt ei suuda vastu seista himule võimalikult rohkem näha, kuulda, teada, järele katsuda.*” Sellest tulenevalt saab öelda, et haridussüsteemil on täita keskne tulevikku suunatud ülesanne, luua elujõulised teadmised sise- ja väliskeskonna koosmõjus tekkinud õpikeskkonnas (Szczepanski, 2009, lk 9).

1.1. Aktiivõppe olemus ja võimalused

Aktiivõppe (*active learning*) on õppimisprotsess, kus laps osaleb aktiivse tegutsejana, olles situatsioonis, kus ta peab rääkima, kuulama ja kaasa mõtlema. Õpetaja ülesanne on olla õppeprotsessi ettevalmistaja, suunaja ja õppimise esilekutsuja. (Vihman, 2016, lk 4-5) Aktiivselt õppeprotsessis osalemine toetab last õpitavat mõtestama ja seostama omandatud teadmisi tegelikkusega. Aktiivõppe käigus omandab laps tunduvalt rohkem kui frontaalõppe käigus (vt joonis 1), (Baum-Valgma & Šmõreitsik, 2010, viidatud Laanpere, 2008). Aktiivse õppimise käigus saadud teadmised ja kogemused jäävad paremini meelde (Vihman, 2016, lk 6).

Joonis 1. Aktiivõppe koonus.
Allikas: Mart Laanpere, 2008.

Aktiivõppemeetodid on toeks lapse isiksuse ja väärtuste kujundamisel, võimaldades lisaks uute teadmiste ja oskuste omandamisele õppida ka väärtusi, suhtumisi ja hoiakuid ning norme ja tavasid (Vihman, 2016, lk 6).

Aktiivõpe võimaldab õppe- ja kasvatustöö teha huvitavamaks ning vaheldusrikkamaks, luues soodsa arengukeskkonna nii lastele kui õpetajatele.

1.2. Õuesõppe olemus ja võimalused

Õuekeskkond pakub palju võimalusi päris õppimiseks (Austin, 2017) ning suurendab motivatsiooni ja aitab mõista ümbritsevat maailma (Szczepanski, 2009, lk 17), olles parimaks paigaks lapse igakülgse arengu toetamisel (Tuuling, 2018, lk 115). Õuesõpe loob silla teoreetiliste teadmiste ja praktiliste kogemuste vahel ning on oluliseks tööriistaks õppekava eesmärkide näitlikustamisel ja terviku loomisel ehk inimese ühendamisel maailmaga. (Brügge et al., 2007, lk 29) Õues tegutsedes kasutab laps aktiivselt kõiki meeli ning areneb igakülgset (Tuuling, 2017, lk 98). Õuesõpe ei ole vaid õuekeskkonnas õppimine, vaid tähendab aktiivset õppimist väljaspool rühmaruumi ja võib toimuda ka mõnes teises siseruumis nagu muuseumis, raamatukogus, postkontoris jne (Tuuling, 2018, lk119). Eelkõige keskendutakse õpipaigale, täiendades tavalist klassiruumi „laiendatud klassiruumiga“, innustades uudishimu ja motiveerides teadmisi ammutama füüsilisest loodus- ja kultuurikeskkonnast (Brügge et al., 2007, lk 29).

Õuesõpe arendab täiendavaid teadmisi ja oskusi; loob meeldejäävaid elamusi, mis seovad afektiivseid ja kognitiivseid valdkonnad; mõjutab laste enesehinnangut, iseseisvust ja enesekindlust; soodustab sotsiaalset arengut, arendab suhtlemisoskusi, grupi sidusust ja meeskonnatööd; seob lapsi looduskeskkonnaga (Austin, 2017; Tuuling, 2017, lk 104). Õuesõppes saab rakendada ja lõimida enamikke ainevaldkondi, suurendada arusaamist ümbritseva mitmekesisusest ning kinnistada teadmisi otsese kogemuse kaudu (Brügge et al., 2007, lk 33). Nii võivad õuesõpet saavatest lastest saada edaspidi edukad õppijad ja enesekindlad, keskkonnateadlikud isikud (Austin, 2017; Brügge et al., 2007, lk 33).

Eestis on õuesõppe edendaja ja propageerija 21.sajandil olnud Mikk Sarv. Tema on eesti keelde toonud sõnad „elurikkus“, „õuesõpe“ ja „õhinapõhisus“. Sarv (2007) on öelnud, et õuesõpe on võrratult enam seotud tegelike, eluliste olukordadega ja võimaldab siduda üht eluvaldkonda teisega.

1.3. Valik aktiivõppe meetodeid elukeskkonna tundmaõppimisel

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava soodustab lapsest lähtuvate aktiivõppe erinevate meetodite, sealhulgas uurimusliku ja õuesõppe, rakendamist. Alushariduse eesmärgiks on toetada laste individuaalsust, loovust ja mängu kaudu õppimist. (Haridus- ja...)

1.3.1. Mäng ja selle erinevad liigid

Mäng kuulub lapsepõlve juurde (Ugaste, 2005, lk 155) ja on lapse põhitegevus eelkoolieas (Käis, 2014, lk 303). Mäng aitab lapsel maailma mõtestada just nii nagu tema seda mõistab ja kogeb, olles lapsele sisemiselt motiveeritud tegevus mida ei saa sundida või keelata (Ugaste, 2005, lk155-156). Käis (2014) on välja toonud, et esimese kuue eluaasta jooksul valitseb lapse elus mäng, mille kaudu arenevad lapse meeled.

Ugaste (2005, lk 157) on Siren-Tiusanenile (2003) viidates öelnud, et mäng on elukestva õppe alus, kus tegevuse käigus seostatakse oma varasemad kogemused uute teadmiste ja oskustega.

Rollimängude kaudu saavad lapsed tutvuda erinevate elukutsetega ning rollimängud aitavad hästi kaasa ka sotsiaalsele kohanemisele (Mahnatš, 2022). Rollimäng on aktiivõppe vorm, kus peamiseks elemendiks on kujutlusvõime kasutamisest saadav elamus. See eeldab lapselt pidevat tegutsemist, kaasamõtlemist ja uute oskuste omandamist. (Kaldra, 2020)

Õpetaja ülesanne rollimängudes on jälgida, vajadusel abistavalt mängu suunata ning mõnikord olla ka ise mängus osaleja. Olles nii mängu algataja kui ka osaline, saab õpetaja oma eeskujuga tekitada lastes mänguhuvi. (Mahnatš, 2022)

Rollimängud rikastavad lapse sõnavara ja väljendusoskust, treenivad mälu, lisavad julgust ja enesekindlust ning aitavad arendada ka laste matemaatikaoskusi (ibid)

Õppemängud ehk didaktilised mängud, sobivad kasutamiseks erinevate eesmärkide saavutamiseks (Ugaste, 2005, lk 164), hästi sobivad need lugemis- ja arvutamisoskuse harjutamiseks (Käis, 2014, lk 303).

Õppemäng koosneb erinevatest elementidest, millest peamised on:

- Õppeülesanne – teadmised ja oskused, mida soovitakse omandada.

- Mänguline ülesanne ja tegevus – tegevused õppeülesande täitmiseks.
- Mängureegel – kindlaks määratud nõudmised õppeülesannete läbiviimisel.
- mängu tulemus – aitab hinnata õpetajal õppeülesannete täitmist, laste rahulolu ja soovi mängu korrata. Sageli on õppemäng seotud kellegi võiduga. (Ugaste, 2005, lk 164-165)

Maastikumäng võimaldab õppeprotsessi suunata, tagades kõigi osalejate aktiivsuse ning uute teadmiste, oskuste, kogemuste ja elamuste saamise. (Vihman, 2016, lk 14) Maastikumängu saab kohandada ükskõik millisele maastikule välistingimustes või hoopis siseruumidesse. See arendab tähelepanu ja mõtlemist, motiveerib ja tekitab hasarti, tekitades olukorra kus laps õpib ise seda märkamata.

1.3.2. Avastamine ja uurimine läbi tegevuste

Koolieelikud on uudishimulikud ja huvitatud kõigest, mis neid ümbritseb (Timoštšuk, 2005, lk 187; Kaur, 2017, lk 42).). Käis (2014, lk 110) on välja toonud, et selged ja püsivad teadmised on omandatud aktiivselt, öeldes järgmist: *“Õpilane ei unusta kunagi tõsiasja, mille ta on leidnud iseseisva uurimise tulemusena”*.

Uurimuslik ehk avastusõpe on hea õppijakeskne tööviis uute teadmiste hankimisel, sest see keskendub nii teadmiste omandamisele kui ka uurimusliku protsessi mõistmisele ning uued teadmised sünnivad õpilaste enda mõttetgevuse tulemusena (Timoštšuk, 2020, lk 323; Krull, 2018; Kaur, 2017, lk 39). Sellise tööviisi alguspunktis esitatakse lastele küsimus või lastakse hoopis neil moodustada avatud küsimus, millele nad saavad läbi uurimusliku tegevuse vastuse leida. Läbi tegevuste õppimine võimaldab lapsel jõuda probleemini ja see lahendada ning seeläbi tekivad lapsel kestvad teadmised (Kaur, 2017, lk 41). Koolieelikud suudavad vastusteni jõuda lihtsate praktiliste kogemuste kaudu (Timoštšuk, 2020, lk 324).

Õpetaja ülesanne suunatud avastusõppe rakendamisel on suunata lapsi märkama, kogema ja mõtlema nii, et nad tabaks ära reeglipärasuse uuritavas nähtuses või leiaks lahenduse (Timoštšuk, 2005, lk 186; Krull 2018). Oluline on, et laps mõistaks, mitte üksnes kuulaks, näeks ja jätaks meelde (Kaur, 2017, lk 39). Avastusõppe kulminatsiooniks on õpilase ahhaa, olgu selleks uute seoste või lahenduste mõistmine (Krull, 2018).

Suunatud avastusõppes saab eristada viit faasi:

1. sissejuhatus ja kordamine;
2. avatud tegevused/ divergentne faas;
3. konvergentne faas;
4. kokkuvõttev sõnastamine;
5. rakendamine. (Krull 2018, lk 362-363)

Projektõppe keskseks tunnuseks on laste initsiatiivi ja huvi järgimine ning lapsed on ise vastuste otsijad neid huvitavatele küsimustele (Lahe, 2021, lk 21). Lapsed kasutavad õpieesmärkide saavutamiseks aktiivseid uurimuslike või loovaid tegevusi, milleks võivad olla küsimustele vastuste otsimine või nähtuste uurimine, probleemide lahendamine, millegi loomine, otsuste tegemine mingi probleemi kohta, argumenteerimine erinevaid infokilde omavahel võrreldes, selgitamine, mudeldamine. (Timoštšuk, 2020, lk 326)

Projektõppe rakendamisel on oluline et õpetajal oleks projektõppe eripärast selge ettekujutus, selleks, et ta suudaks hoida lastel uurimistöös püsivalt elavat huvi ning pakkuda autentset õpikeskkonda ja keerukate teadmiste integreerimist (Lahe, 2021, lk 21). Õpetaja peab projektõpet rakendades tegema lastega koostööd juba planeerides, kuulates neid ja arvestama nende huvidega. Õppetööd tuleb organiseerida selliselt, et lapsed saavad rakendada kõrgema taseme mõtlemisoskusi. (Lahe, 2021, lk 23, viidatud Helm, 2015)

1.3.3. Vaatlus, katsed ja õppimine erinevate meeltega

Vaatlus on keskkonna tundmaõppimisel parimaks vahendiks. Vaatlema asudes tuleb kõigepealt äratada lastes huvi vaadeldava vastu, seepärast soovitatakse siduda vaatlus igapäevaelu või lapse huvidega (Timoštšuk, 2005, lk 191). Arvestada tuleb, et lapsed võivad märgata seda, mida täiskasvanud ei märka (Vihman, 2016, lk 18).

Enne vaatlust tuleb alati seada eesmärk (Timoštšuk, 2005, lk 191). Vaatlemise üheks eesmärgiks on arendada lapse tahtelist tähelepanu-, mõtlemis- ja keskendumisvõimet (Vihman 2016, lk 19). Vaatlemisi korraldades tuleb arvestada lapse hetke arengujärguga (Timoštšuk, 2005, lk 188) ja lapsel peab olema huvi vaadeldava vastu, sest ilma huvita puudub vajalik keskendumine ja püsivus (Käis, 2018, lk 139). Lisaks peavad õpetajal olema teadmised erinevatest taime- ja loomaliikidest ning nende elutsüklitest, aastaegadeist ja

nende vaheldumisest, inimtegevuse jälgedest ja kuidas need väljenduvad (Szczepanski, 2009, lk 10),

Vaadelda tuleks tõelisi nähtusi elus ja looduses (Käis, 2018, lk 147) ning võimalusel juurde lisada kõikide teiste meelte kasutamine ehk vaadeldavat tuleks võimalusel kompida, nuusutada, kuulata, maitsta, kuna see aitab lapsel mitmekesiseid mälu ja tunnetusseoseid tekitada (Timoštšuk, 2018, lk 238).

Kasutades vaatluses erinevaid meeli on kogemused meelde jäävamad ja emotsioonid kestvamad ning seega tulemused paremad, erinevate meelte koostööna tekib tunne. Õppimine mitme meelega tähendab seda, et kuuleme, mitte ei kuula, me näeme, mitte lihtsalt ei vaata, me saame kogemuse ja tekib tunne või emotsioon, mis võimaldab uusi teadmisi ja oskusi paremini ja kauemaks meelde jätta (Vihman, 2016, lk 12-13).

Katse ehk eksperiment on parim vahend loodusobjektide ja looduses valitsevate seoste tundmaõppimiseks. Katse kaudu saab kontrollida mingit oletust või omandada uut teavet. Katse planeerimisel tuleb seada eesmärk, milleks on laste uued teadmised ja oskused. Selleks, et saadud teadmine kinnistuks kiiremini ja paremini, tuleb lasta lastel katse ise läbi teha. Katse kordamine aitab paremini järel dusteni jõuda. (Timoštšuk, 2018, lk 239-240)

Käeliste tegevuste jaoks on vaja vahendeid. Õuekeskkonnas käelisi tegevusi läbi viies saab kasutada erinevaid materjale, vahendeid ja pindu ning see avardab laste kujutlusvõimet. Soovitav oleks kasutada looduslikke materjale, sest mida rohkem väljakutseid kasutatavad materjalid pakuvad, seda innukamalt lapsed nendega tegutsevad. Mida innukamalt lapsed tegevustesse süüvivad, seda paremini nad õpivad. (Tuuling, 2018, lk 127)

1.3.4. Õppeaed lasteaia õuel

Õppeaed on koht mis võimaldab mitmekülgset õppimist, pakkudes ootamatusi, üllatusi, teadmisi ja kogemusi õnnestumistest ja ebaõnnestumistest (Ehlvest, 2023, lk 8; Austin, 2017). Tuntud Ameerika keskkonnakaitsja David W. Orr, on aktiivselt propageerinud kooliaedade rajamist, tõdedes, et lapsed, keda kasvatatakse loodusvaeses ruumis, on sensoorselt arengult teistest maha jäänud (Aavik 2015). Õppeaia puhul on tegemist väärtusliku õpikeskkonnaga, pakkudes suurepäraseid võimalusi õuesõppeks, projektõppeks või uurimuslikuks õppeks (Ehlvest, 2023), lisaks saavad lapsed seal vahetuid, praktilisi kogemusi ning uusi teadmisi, oskusi ja väärtusi (Austin, 2017).

Aavik (2015) toob välja, et uuringud ja praktiseerijate kogemused kinnitavad aiapõhise õppe kasutamise positiivset mõju ka laste toidueelistustele, samuti tekitab see lastes huvi tervisliku elustiili vastu. Arusaam sellest, kuidas toit meie lauale jõuab ja kuidas seda mõjutavad looduses toimuvad protsessid, aitab kaasa tervikliku maailmapildi kujunemisele ja mõistmisele enda seotusest loodusega. (Ehlvest, 2023, lk 6)

1.3.5. Õppekäigud ümbritsevas elukeskkonnas

Ümbritseva elukeskkonnaga tutvumiseks on õppekäigud ühed olulisemad tegevused, kuna selle käigus saab laps vahetuid kogemusi (Tuuling, 2018, lk129). Õppekäik toetab last varem õpitut igapäevaeluga seostama (Vihman, 2016, lk13).

Kui varasemalt on mõistet õppekäik käsitletud pigem loodusõppelises kontekstis, siis nüüdisaegses õppes on õppekäigu kui õppevormi sisuline tähendus muutunud ja olulisel kohal on kõikjal saadud kogemused. Tegevused õppekäikudel on elulähedasemad kui õppetöö haridusasutuse ruumides ja läbi selle on lastel hea võimalus näha, kuidas varem omandatud teadmised ja oskused võivad „päriselus“ kasulikuks osutuda (Kink, 2013).

Õppekäigu eesmärk võib olla teemat ettevalmistav või kokkuvõttev (Vihman, 2016, lk13). Oluline on eelnev planeerimine, et tagada õppekäigu õnnestumine ja eesmärkide täitmine (Tuuling, 2018, lk 129). Õppekäigule peab alati eelnema eeltund, kus seletatakse lahti õppekäigu eesmärk, ülesanded samuti sobilik käitumine ja lubatud või keelatud tegevused ning järgnema peab tegevuste analüüs, kokkuvõtte ja järelduste tegemine. (Vihman, 2016, lk13)

1.4. Enamlevinud keskkonnad aktiivõppe rakendamiseks

Lasteaia õueala on esimene õuesõppe keskkond millega lapsed lasteaias kokku puutuvad ning kus nad saavad vaadelda ja uurida ümbritsevat. Õueala on lastele tuttav keskkond ja nii on neil kergem õpitule keskenduda. (Timoštšuk, 2018, lk 245). Igal lasteasutusel peab olema õues lastele mängimiseks mõeldud ala, mis on piiratud läbipääsmatu heki või piirdeaiaga ning mis võimaldab lastele ohutut, eakohast, mitmekesist ja arendavat tegevust (Tervisekaitseõuded koolieelses..., 2011, §4 lg2, §5 lg1).

Parke või matkaradu, mida saab efektiivselt kasutada õppekeskkonnana, võib leida peaaegu igas Eesti asulas, igal pargil on oma nägu ja temaatika. Parkide kujundamisel kasutatakse erinevaid maastikuelemente (sh veekogusid), puid, põõsaid ja lilli, sageli leidub parkides rajatisi (nt paviljone, purskkaeve) või skulptuure, mis teevad pargi õppekeskkonnana unikaalseks. Linnapargid pakuvad rikkalikult elamusi, olles disainitud eesmärgiga pakkuda linnapildile pisutki keskkonnavaieldust, samas jäädes võimalikult kodu lähedale. (Madisson, 2021, lk 22-23)

Pargid on kohad, kus lapsed saavad uurida looduskeskkonda, suhelda kaaslastega, tegeleda füüsiliste tegevustega ning arendada uusi oskusi (Veitch et al., 2020).

Muuseumikeskkond on unikaalne, tähenduslik ruum mis on üheaegselt segu autentsusest ja kunstlikkusest, tõepärasaest ja fiktsionaalsest (Visnapuu, 2018, lk 155), pakkudes reaalselt keskkonda ja aktiivselt kaasavaid võimalusi, mida juhendavad valdkonna spetsialistid (Weber, 2022).

Lüsi jt (2015) kirjeldavad ühe haridusprogrammi allvormina muuseumitundi, millel on läbiviija ja kindel sihtrühm. Tuubeli (2010) sõnul võimaldab muuseumitund õpetada kindlat teemat. Muuseumitund toetub enamjaolt kindlale kavale, kasutatakse mitmesuguseid aktiivõppe meetodeid, vahendeid ja materjale, võib mängida rollimänge või teha hoopis midagi praktilist (Lüsi et al., 2015; Tuubel 2010). Muuseumitundi kavandades ja läbi viies saab omavahel lõimida kõiki lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) väljatoodud tegevusi (Visnapuu, 2018, lk 157). Lõimides muuseumiõppes teoreetilist ja praktilist osa, jõuavad uued teadmised õppijani isikliku kogemuse kaudu (Tuubel, 2010).

Raamatukogud on suurepärased kohad avardamiseks ja rikastamiseks õpikeskkonda. Lastekirjanduse esindamine ja vahendamine raamatukogus on kultuuri säilitamise ja edasiarendamise seisukohalt väga oluline (Müürsepp, 2003, lk 4). Soome Instituut (2022) kirjutab, et Soomes teevad paljud haridusasutused koostööd raamatukogudega, kus pakutakse lastele ja noortele huvitavaid ja arendavaid tegevusi. Aktiivõppetundide eesmärk on pakkuda õpikogemust väljaspool klassiruumi ning tõsta õpilaste huvi Soome kultuuri ja keele vastu (Soome Instituut, 2022).

Raamatukogud aitavad lastel raamatuid nautida, muutes lugema õppimise palju lihtsamaks (Harding i a), samas tuleb arvestada, et koolieelikud ei suuda pikalt paigal istuda (Lee, 2020). Mäng on väikelaste õppimise jaoks ülioluline, seega raamatukogus tegevusi läbi viies, tasub tegevused planeerida nii, et need vahelduksid (Harding i a, Lee, 2020).

Ettevõttekülastused eri eluvaldkondadega tutvumiseks on üsna levinud õppetegevused. Õppekäigud ettevõtetesse ja asutustesse on suurepärase võimaluse tutvuda reaalse tööeluga või konkreetse ametiga. Enamasti on õppekäik laste jaoks esimene kokkupuude reaalse tööeluga ning seetõttu jäävad saadud muljed ja kogemused kauaks meelde. (Ettevõtlus- ja...,2021)

2. UURIMISTÖÖ EESMÄRK JA METOODIKA

2.1. Uurimistöö eesmärk

Uurimistöö eesmärk oli täiendada ühe Keila lasteaia õppekavas valdkonda „Mina ja keskkond“ ning luua abimaterjal lasteaia õpetajatele, julgustamaks neid kasutama erinevaid aktiivõppe meetodeid lastele ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel.

Lähtudes uurimistöö eesmärkidest olid püstitatud järgmised ülesanded:

- viia läbi küsitlus selgitamaks välja milliseid aktiivõppe meetodeid ja mil määral lasteaia õpetajad kasutavad;
- analüüsida tulemusi ja teha järeldusi;
- täiendada lasteaia õppekava ja koostada abimaterjal õpetajatele, aktiivõppe rakendamise soodustamiseks Keilas;
- koguda fookusgrupi pedagoogidelt hinnangut täiendatud õppekava ja abimaterjali kohta;
- täiendada koostatud materjale vastavalt fookusgrupi poolt tehtud ettepanekutele.

Õppekava täiendamisel sõnastati lasteaia õppekavas võimalused aktiivõppe läbiviimiseks, arvestades konkreetse lasteaia ja selle lähiümbruse õppe- ning kasvukeskkonda.

Abimaterjali koostamisel lähtuti põhimõttest, et tegevused oleksid lihtsad, arusaadavad ja kergesti teostatavad. Tegevusi kavandades arvestati lasteaia õppekavaga (Keila lasteaed Miki õppekava) ja Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga (Koolieelse lasteasutuse...2008).

Abimaterjali koostades valiti neli erinevat õppekeskkonda Keilas (lasteaia õppeaed, park, muuseum, jõgi), iga keskkonna jaoks loodi vähemalt üks õppe-kasvatustegevus. Tegevused on soovituslikud ja hõlpsalt muudetavad või edasiarendatavad.

2.2. Uurimistöö metoodika

Uuriija kasutas antud uurimistöös kvalitatiivset uurimismeetodit ning viis läbi tegevusuuringu. Tegevusuuring osutus valituks, kuna see toetab uuriija eesmärki parandada erialase tegevuse kvaliteeti ning uurimistöö raames valmiva materjali kohest praktilist rakendamist (Löfström, 2011, lk 4).

Üheks sagedaminikasutatavaks andmekogumis meetodiks kvalitatiivses uurimisviisis on intervjuud, millest enim kasutatakse struktureeritud, poolstruktureeritud, struktureerimata või fookusgrupi intervjuud (Õunapuu, 2014, lk 170). Intervjuude läbiviimise miinusena tuuakse välja neile kuluv aeg (uurimuslikud intervjuud kestavad tavaliselt 1 – 2 tundi) ja nii soovitatakse lühema ajakuluga uurimuslike intervjuusid planeerides kasutada pigem ankeeti. (Laherand, 2010, lk 180). Käesolevas uurimistöös valiti andmete kogumiseks kaks erinevat andmekogumis meetodit, küsimustik ja fookusgrupi intervjuu.

Küsimustiku (lisa 1) abil kaardistati ühe lasteaia õpetajate teadmised aktiivõppe kasutamise võimaluste kohta Keila linnas. Küsimustiku koostamiseks kasutati *Google Forms* programmi. Küsimustik koosnes 12 küsimusest, millest viis olid taustaandmete küsimused. Küsimused olid valikvastustega, neist kuus olid poolavatud küsimused, kus ühe vastusevariandina oli lisatud “muu“ ning üks küsimus avatud vastusega. Ankeetküsitluse eeliseks teiste andmekogumis meetodite ees on see, et osalejad saavad küsimustele vastata neile sobival ajal.

Andmete analüüsimisel loeti vastuseid korduvalt läbi, kokkuvõtete tegemiseks kasutati kirjeldavat statistikat. Küsimustiku tulemuste edastamisel on kasutatud sagedust. Tulemuste visualiseerimiseks loodi tulemustest ülevaatlikke jooniseid ja tabeleid.

Fookusgrupi intervjuuga (lisa 2) saadi hinnang ja parendusettepanekud lasteaia täiendatud õppekavale ja koostatud abimaterjalile. Sellisel kujul intervjuu läbiviimise eeliseks on rühmaliikmete üksteise toetamine sündmuste meenutamisel, võimaldades uuriijal saada rikkalikumat infot võrreldes individuaalsete intervjuude vastustega. Samuti võimaldab rühmaintervjuu kiiresti hinnata, kuivõrd on tegemist ühiste või jagatud seisukohtadega. (Laherand, 2010, lk 221).

Kokkuleppel pedagoogidega intervjuu salvestati ja hiljem transkribeeriti käsitsi, kuulamise põhjal. Andmete analüüsimisel kasutati kvalitatiivset sisuanalüüsi, mille tavapärase lähenemise eeliseks on info saamine otse uuritavatelt, jättes kõrvale eelnevalt määratud

kategooriad või teoreetilised lähtekohad (ibid, lk 292). Teksti korduvalt lugedes loodi kategooriad, mille alla sai koondada fookusgrupi liikmete hinnangud ja ettepanekud.

2.3. Uurimistöö valim

Uurimistöö valimi moodustasid Keila Lasteaed Mikis töötavad õpetajad . Valim moodustati eesmärgist lähtuval ehk uuritavad kaasati valimisse ettekavatsetult ja kindlate kriteeriumite alusel (Õunapuu, 2014, lk 143). Valimi suuruse määramisel olid peamised tegurid uurimistöö eesmärk (Õunapuu, 2014, lk 146) ja, et moodustatud valimi abil saab anda adekvaatse vastuse uurimisküsimustele (Laherand, 2010, lk 67). Võimalikku valimisse kuulusid lasteaia 12 õpetajat, küsimustikule (lisa 1) vastas ja uuringus osales neist üheksa õpetajat. Vastanutest 5 õpetajat olid vanuses 31 – 40 aastat, kaks õpetajat vanuses 41 – 50 aastat ja kaks õpetajat üle 60 aastased.

Enamus vastanuist (6) omasid lasteaiaõpetaja töökogemust 1 – 10 aastat, kaks vastajat on töötanud õpetajana 21 – 30 aastat ja üks vastaja omab üle 30 aastast töökogemust õpetajana.

Vastajate haridustase oli väga erinev. Pedagoogilist haridust omavad viis õpetajat, neist kolm omavad kõrgharidust ja kaks pedagoogilist kesk-eriharidust. Ülejäänud vastanutest omab keskharidust üks õpetaja, kesk-eriharidust kaks õpetajat ja muud haridust üks õpetaja.

Erinevatest aktiivõppe meetoditest teavad kõik (9) vastanud õpetajad õuesõpet ja projektõpet, kaheksa õpetajat teavad avastusõpet ning seitse õpetajat rollimängu. Lisaks töid õpetajad välja veel õppemängud (1), liikumismängud (1), Hea alguse (1), Montessori (1), Persona Dolls'i (1) ja Kiusamisest vabaks (1).

Küsimusele, milliseid aktiivõpet toetavaid koolitusi on läbitud, said õpetajad vastata avatud vastusega. Saadud vastused on arvudena välja toodud allolevas tabelis (tabel 1).

Tabel 1. Läbitud aktiivõpet toetavad koolitused

Avastusõpe	1
Projektõpe	3
Õuesõpe	2
Persona Dolls	2

Kiusamisest vabaks	1
Ei ole läbinud ühtegi koolitust	3
Ei mäleta	1

Lasteaia arengu töögruppi kuuluvad Keila Lasteaed Miki direktor, õppealajuhataja, eripedagoog ja kaks õpetajat. Töögrupp loodi jaanuaris 2024, peale lasteaia meeskonnakoolitust, mille käigus vaadati üle ja mõtestati lahti lasteaia pedagoogiline kontseptsiooni (üldpädevused, missioon, visioon, eripära). Töögrupiga viidi läbi fookusgrupi intervjuu (lisa 2). Anonüümsuse tagamiseks õpetajad kodeeriti (ÕP1 – ÕP5). Taustaandmetena küsiti pedagoogidelt nende haridust, üldist tööstaaži lasteaiapedagoogina ja staaži praegusel ametikoha. Saadud vastused on välja toodud allolevas tabelis (tabel 2).

Tabel 2. Arengu töörühma õpetajate taustaandmed

	Haridus	Üldine tööstaaž lasteaiapedagoogina (aastates)	Staaž praegusel ametikohal (aastates)
ÕP 1	Pedagoogiline kõrgharidus (magister)	12	1
ÕP 2	Pedagoogiline kesk-eri	19	17
ÕP 3	Pedagoogiline kõrgharidus (magister)	10	10
ÕP 4	Pedagoogiline kesk-eri	25	12
ÕP 5	Pedagoogiline kõrgharidus (bakalaureus)	5	3

2.4. Uurimistöö protseduur

Tegevusuuring on oma olemuselt tsükliline, koosnedes planeerimise, tegutsemise, vaatlemise ja analüüsimise etappidest (Löfström, 2011, lk 8). Antud uurimustöö etapid on loetletud tegevusuuringu plaanis (tabel 3).

Tabel 3. Tegevusuuringu plaan

Etapp ja aeg	Etapi kirjeldus
1. etapp oktoober 2023- detsember 2023	Teemakohase kirjandusega tutvumine. Mõttepäeviku täitmisega alustamine Lõputöö idee ja eesmärkide tutvustamine lasteaia juhtkonnale ja õpetajatele. Koolieelse lasteasutuse riiklike alusdokumentidega tutvumine. Lasteaia dokumentidega tutvumine: õppekava, arengukava ja tegevuskava. Kolme lasteaia õppekavade ja arengukavadega tutvumine.
2. etapp jaanuar 2024 – veebruar 2024	Õppekava täiendamine. Osalemine lasteaia meeskonnakoolitusel, mille eesmärgiks on lasteaia pedagoogilise kontseptsiooni ülevaatamine ja lahtimõtestamine. Õpetajate küsitluse küsimustiku koostamine. Küsitluse läbiviimine. Õpetajatega kokkulepete sõlmimine fookusgrupi intervjuuks.
3. etapp veebruar 2024	Andmete analüüs. Abimaterjali koostamiseks keskkondade välja selgitamine. Aktiiv- ja õuesõppe rakendamise võimalused Keilas ja lähikümbruses.
4. etapp veebruar 2024 – mai 2024	Abimaterjali loomine, töörühma õpetajatele tutvustamine, et nad lastega töölehed järgi prooviks. Fookusgrupi intervjuu Fookusgrupi hinnang õppekavale ja abimaterjalile. Abimaterjali parendamine.

Uurimistöö esimeses etapis tutvuti teemakohase kirjandusega ning tutvustati uurimistöö eesmärki lasteaia juhtkonnale ja õpetajatele. Tegevuste dokumenteerimiseks alustati mõttepäeviku täitmist (lisa 4) kuhu märgiti üles tähelepanekud ja ideed. . Mõttepäeviku sissekandeid tehti spontaanse kirjutamise teel nii täislausete kui ka märksõnadega (Löfström 2011, lk 7). Järgmisena tutvuti koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja koolieelse lasteasutuse seadusega ning Keila Lasteaed Miki alusdokumentidega. Eesmärk oli uurida, mil määral on lasteaia alusdokumentides kajastatud asutuse eripära ning aktiiv- ja õuesõppe rakendamist õppe- ja kasvatustegevustes.

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) on välja toodud, et õppekava on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument ning lasteaed koostab oma õppekava riikliku õppekava alusel (§2 lg1). Lasteaias õppe- ja kasvatustegevusi kavandades lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale (§7 lg2) ning seotakse eelkõige kodukohaga, kus õpitavaga tutvutakse loomulikus keskkonnas (§7 lg4). (Koolieelse lasteasutuse...2008)

Koolieelse lasteasutuse seaduses (1999) on kirjas, et lasteasutuse järjepideva arengu tagamiseks tuleb lasteasutusel koostada koostöös hoolekoguga lasteasutuse arengukava, milles on välja toodud lasteasutuse põhisuund ja arenduse valdkonnad ning tegevuskava kolmeks aastaks (§9¹).

Keila Lasteaed Miki õppekava on maha kirjutatud riiklikust õppekavast, vaid valdkonnas kunst on eraldi punktina välja toodud keraamika, kuna lasteaias õpetatakse seda süvendatult (Keila Lasteaed Miki õppekava).

Lasteaia arengukavasse 2021-2030 on sisse kirjutatud õppekava jätkuv täiustamine ning arengusuundadena välja toodud järjepidev uute õppemetoodikate rakendamine, koostöö Harju Maakonnaraamatukogu ja Harjumaa Muuseumiga, digivahendite sihipärane kasutamine (robootika), nüüdisaegsete õpikäsitluste (nt õuesõpe, avastusõpe) kasutamine õppetegevuses, Keskpargi aktiivsem kasutamine (Keila Lasteaed Miki arengukava...).

Lasteaia tegevuskavas 2021-2024 on välja toodud lasteaia õppekava täiendamine; õpivara täiendamine uute õppemängude ja -kirjandusega; digivahendite sihipärane kasutamine; õuesõppe võimaluste laialdasem kasutamine ning koostöö erinevate Keila linna asutustega (Keila Lasteaed Miki arengukava...).

Autor tutvus uurimistöö käigus lähemalt veel kolme lasteaia õppekava, arengukava ja aastaplaaniga, et uurida, kuidas on lasteaiaid kajastanud asutuse alusdokumentides oma eripära ning aktiiv- ja õuesõppe rakendamist. Valituks osutusid lasteaiaid, kes on silma paistnud erinevate aktiivõppe meetodite rakendamisega õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel.

Kohila lasteaed Sipsik on haridusasutus, kus pööratakse erilist tähelepanu laste tulevikuoskuste kujunemise toetamisele. Õppemeetodina rakendatakse kõigis rühmades projektõpet. Lasteaias tegutseb Laste nõukogu. (Kohila lasteaed Sipsik veebileht)

Lasteaia õppekavas on välja toodud, et Kohila lasteaed Sipsiku eripäradeks on terviseedendus ja IKT vahendite kasutamine. Õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel kasutatakse aktiivõppe meetodeid. Tegevuste planeerimisel ollakse paindlikud, võimaldades igal rühmal arvestada laste eripäraga ja sobiliku metoodikaga. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on välja toodud valdkondade kaupa ja on üldsõnalised. (Kohila lasteaed Sipsik õppekava)

Lasteaia arengukavas aastateks 2022 – 2024 on välja toodud ühiste koolituste ja õppepäevade korraldamine; meeskonna professionaalse arengu toetamine; personali digipädevuste arendamine, kasutades majasisest potentsiaali; lastekogu koosolekud ja regulaarsed laste koosolekud rühmades; lasteaia õueala ja aiamaa arendamine; õppekava uuendamine koostöös õpetajate ja abiõpetajatega; tulevikuoskuste arendamine õppetegevuste ja igapäevaelu kaudu. (Kohila lasteaed Sipsik arengukava...)

Iga õppeaasta alguses koostatakse aasta tegevuskava, kus on kirjas õppeaasta eesmärgid ja prioriteetid; teed ja võimalused eesmärkide realiseerimiseks; soovitud tulemused. Aasta tegevuskava on ülemajaline ja rühmadel eraldi tegevuskavasid ei ole. (Kohila lasteaed Sipsik õppekava)

Tartu Lasteaed Poku rakendab õuesõpet, mille eesmärk on pakkuda lastele võimalikult palju avastamist ja õppimist ning isetegemist looduslikus keskkonnas. Lasteaia õuealal on köögiviljaaed ja õues õppimiseks oma õuesõpperada. Lasteaial on oma õppekööök, kus on vahendid igapäevaseks söögitegemiseks. (Tartu Lasteaed Poku veebileht)

Lasteaia õppekavas on kirjas, et õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi looduslähedase pokukalendri ja eesti rahvakalendri alusel, kasutades innovaatiliselt kaasaegseid õppemeetodeid ja tehnoloogilisi vahendeid. Eraldi valdkonnana on õppekavas välja toodud terviseõpetus. (Tartu Lasteaed Poku õppekava)

Lasteaia arengukavas aastateks 2023 – 2028 on kirjas, et Poku lasteaiast läheb kooli enesega toimetulev, loova mõtlemisega, inimesi, loodust ja tegutsemist väärtustav laps. Arenduseesmärkidena on välja toodud õuesõppe arendamine (sh terviseedendus); õppe- ja kasvatustöö diferentseerimine ja dokumenteerimine ning mitmekesistamine meetodite ja projektide abil; õppekava arendustöö. (Tartu lasteaed Poku arengukava)

Lasteaia õppeaasta 2023-2024 teema on: "Tulevikust hooliv Poku jätab keskkonda vaid väikesi ja rohelisi jalajälgi". Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkideks on keskkonnahoid lasteaias ning terviseedendus ja õuesõpe. Loova ja kaasaegse õpi- ja kasvukeskkonna

loomiseks korraldatakse vähemalt kord nädalas õuesõppepäev (st kõik päeva planeeritud õppetegevused viiakse läbi õues või kolmel neljal päeval on lõimitud õuetegevusi); 2 korda kuus kasutatakse digivahendeid; vähemalt kord kuus kokatakse. Alates 4. eluaastast korraldatakse vähemalt kaks õppekäiku kuus ning kunstitoa puutöövahendeid kasutatakse vähemalt kord kahe kuu jooksul. (Tartu Lasteaed Poku veebileht)

Pangapealse Lasteaed rakendab aktiiv- ja avastusõpet, lõimides erinevad valdkonnad läbi projektõppe, lisaks rakendatakse õppeprogramme „Samm- sammult“ ja „Lähme arvumaale“. Lasteaias tegutseb Laste nõukogu. Au sees hoitakse rahvuskultuuri. (Pangapealse Lasteaed veebileht)

Lasteaia õppekavas on välja toodud, et Pangapealse lasteaia prioriteetideks on pärimuskultuuri väärtustamine ja terviseedendus. Muusikatundides on lastel võimalus tutvust teha kandlemänguga. Kandlemängu väljundiks korraldatakse igal aastal Kandlepäev, kuhu on oodatud kõik Harku valla ja naabervaldade lasteaiad ja koolid. Õppeaasta lõpus korraldatakse Harku valla lasteaedadele Pangapealse lasteaia Tantsupäev. Lasteaia õppekava ei ole ümberjutustus riiklikust õppekavast. Välja on toodud valdkondade kaupa peamised eesmärgid, sisu ja mida jälgida õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel. Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Lasteaia õppekavas on eraldi valdkondadena välja toodud kokandus 6 – 7 aastastele ja meediakasvatus 5 – 7 aastastele. (Pangapealse Lasteaia õppekava)

Lasteaia arengukavas aastateks 2022-2025 on välja toodud osalemine haridusprojektide tegevustes sh muuseumipedagoogika ja teatriharidus; koolitus- ja arenguprogrammides osalemise võimaldamine kogu meeskonnale; kogemusseminaride ja kolleegilt-kolleegile õpiringide jätkamine; nutitegevuste, robootikategevuste lõimimine õppetegevustega koostöös Tartu Lohkva lasteaiaga, laste kaasärääkimise võimaldamine igapäevaelu küsimustes läbi laste ja keskkonnahariduse nõukogu, parimate praktikate töötoa süsteemi loomine ja rakendamine asutusesiseselt ja väliselt; kogemuste kogumikud; peredele uudiskirja väljaandmisega jätkamine. (Pangapealse Lasteaia arengukava)

Tutvudes lasteaedade alusdokumentidega, selgus, et ükski lasteaed pole oma õppekavas kajastanud õppe – ja kasvatustegevuste läbiviimiseks ümbritsevat elukeskkonda. Kahel juhul on õppekavasse lisatud lisavaldkonnad: Tartu lasteaias Poku terviseõpetus ning Pangapealse Lasteaias kokandus ja meediakasvatus. Pangapealse Lasteaia õppekava erines teiste

lasteaegade õppekavadest oma vormistuse poolest. Seal ei olnud valdkondade eesmärgid välja toodud vanuseti. Eesmärgid, sisu ning õppe- ja kasvatustöö kavandamine olid kirjeldatud üldsõnaliselt.

Uurimistöö teises etapis alustati lasteaia õppekavas valdkonna „Mina ja keskkond“ täiendamist. Jaanuaris osales uurimistöö autor lasteaia meeskonnakoolitusel kus saadi sisendit nii õppekava täiendamiseks kui kavandatava abimaterjali koostamiseks. Seejärel koostati küsimustik (lisa 1) ja viidi lasteaia õpetajate hulgas läbi küsitlus, millega kaardistati õpetajate teadmised ja suhtumine aktiivõppe ja selle rakendamise võimaluste kohta Keila linnas, et saada sisendit edasiseks uuringuks. Küsitluse esimeste küsimustega koguti õpetajate üldandmeid: vanus, tööstaaž õpetajana ja haridustase, õpetaja teadmised aktiivõppe meetoditest ning läbitud teemakohased täienduskoolitused. Järgnevad küsimused puudutasid teemasid: õpetajate poolt kasutatavad aktiivõppe meetodid ja aktiivõppe kasutamise sagedus, mis vanuses lastega saab aktiivõpet rakendada ja milliseid valdkondi peamiselt lõimitakse, millised erinevad keskkonnad ja võimalused on aktiivõppe läbiviimiseks Keila linnas ning aktiivõppe läbiviimist soodustavad ja takistavad tegurid. Saadud vastuste abil püüdis uurija jõuda arusaamale õpetajate teadmistest aktiiv- ja õuesõppe ning nende rakendamise võimaluste kohta ümbritseva elukeskkonna tundmaõppimisel lisaks seda, kui vajalikuks peavad õpetajad, et aktiivõppe võimalused oleksid kajastatud lasteaia õppekavas. Küsitluse käigus oli tagatud õpetajate anonüümsus ning saadud tulemusi kasutati vaid antud uurimistöös. Sõlmiti kokkulepped õpetajatega, kes olid nõus osalema fookusgrupi intervjuus, et anda hinnang täiendatud õppekavale ja valminud abimaterjalile.

Uurimistöö kolmandas etapis analüüsiti küsitluse tulemusi. Tulemuste põhjal valiti välja neli õpetajate poolt enim kasutatavat õppekeskkonda, millele luua abimaterjal ja alustati materjali koostamist. Lasteaia õppekava täiendamisel lähtuti Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast (2008), Keila Lasteaed Miki arengukavast 2021-2030 ja tegevuskavast 2021-2024 (Keila Lasteaed Miki arengukava...). Ülesannete kavandamisel ja koostamisel toetuti küsitluses saadud tulemustele, koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale, Keila Lasteaed Miki õppekavale ning teoreetilistele allikatele.

Õppekava täiendamise ja abimaterjali koostamise lihtsustamiseks koostati ülevaade aktiiv- ja õuesõppe rakendamise võimalustest Keilas ja lähiümbruses

Lasteaia õueala on lasteaiale lähim õuesõppekeskkond. Lasteaia õuealale on istutatud erinevaid puid ning sisse on seatud õppeaed peenrakastidega. Võimalusel on lasteaia õuealale sisse seatud erinevad mängukeskkonnad (nt mudaköök, liikluslinnak). Iga lasteaia õueala on omanäoline.

Jõgi, järv, meri avardavad laste teadmisi erinevatest veekogudest. Keila linnast voolab läbi jõgi, millele on võimalik läheneda erinevatest kohtadest. Jõe ääres saab vaadelda taimestikku ja elustikku, vaadelda jõge erinevatel aastaegadel, võimalusel kalastada. Väikese rongisõidu kaugusele jäävad Klooga järv ja meri (Kloogarand). Järve ja mere ääres on võimalik vaatlustele lisaks teha lõket ja sellel küpsetada, mere ääres on võimalik ehitada liivalosse või joonistada liivale.

Parke on Keilas mitu. Keset linna asub Keskpark oma uhke purskkaevu ja lehtlaga. Pargis on rikkalik puude ja lillede valik. Pargis saab korraldada vaatlusretki, orienteerumist ja lihtsalt mängida. Keila jõe äärde, linna serva, jääb Jõepark, mis on vana mõisapark põlispuude ja kunagise linnuse müüridega. Pargis saab korraldada õppekäike, orienteerumist, vaatlusi ja lihtsalt mängida. Keila Männik jääb samuti linna sisse. Tegemist on loodusliku metsatukaga, kus elutsevad oravad ja erinevad linnud. Männikusse jääb ka väike kelgumägi.

Harjumaa Muuseum pakub võimalust tutvuda Keila ajalooga, muuseumis on Keila linna makett, millel kujutatud Keila linn aastast 1938. Muuseumis korraldatakse erinevaid haridusprojekte (rahvakalendri tähtpäevad, leivanädal) ja muuseumitunde. Muuseumis saab tähistada ka erinevaid tähtpäevi (nt sünnipäev).

Raamatukogus on eraldi osakond lasteraamatutele ning mängutuba, kus saab läbi viia lugemistunde, joonistada, tutvuda erinevate raamatutega või lihtsalt mängida. Raamatukogus korraldatakse erinevaid, näitusi, teematunde ja kohtumisi kirjanikega.

Kultuurikeskuses on võimalik käia vaatamas filme ja teatrietendusi, samuti erinevaid näituseid.

Politsei ja Päästeamet on koostööpartnerid, kes hea meelega on valmis lasteaiarühmi vastu võtma või tulevad ise külla.

Ühistranspordi ühendus Keilas on hästi korraldatud, liigelda saab nii bussi kui rongiga. See võimaldab korraldada õppekäike ka Keilast väljaspoole.

Ettevõtete ja asutuste külastused võimaldavad lastel tutvuda reaalse tööeluga vahetus keskkonnas. Keilas on lasteaedadel võimalik külastada omavalitsust, kirikut, erinevaid pagari ja küpsetuskodasid, juuksurit, loomaarsti, perearsti ja kauplusi.

Uurimistöö autor külastas korduvalt abimaterjali koostamiseks väljavalitud keskkondasid, et ammutada inspiratsiooni, saada ideid ning olla kursis keskkonna tegeliku olukorra ja võimalustega.

Uurimistöö neljandas etapis tutvustati täiendatud lasteaia õppekava (lisa 3) ja valminud ülesandeid (lisa 4) lasteaia fookusgrupi õpetajatele. Praktiline materjal koguti ühte kausta ELIIS keskkonnas ning kausta jagati pedagoogidele materjaliga tutvumiseks. Õpetajatel oli võimalus abimaterjali töölehed lastega praktiliselt läbi proovida. Kokkulepitud kuupäeval viidi läbi fookusgrupi intervjuu, mille käigus said grupiliikmed anda hinnangu lasteaia õppekavale ja abimaterjalile. Kõigi osapoolte nõusolekul intervjuu salvestati. Iga materjali hinnati eraldi. Fookusgrupi intervjuu kestis 38 minutit ja 12 sekundit. Intervjuud läbi viies selgus, et õpetajad olid materjaliga tutvunud vaid pinnapealselt ja ainult üks õpetaja oli töölehti praktiliselt kasutanud ning saadud vastused ei võimaldanud koostatud materjalile hinnangut anda. Seejärel pöördus uurimistöö autor lasteaia arengu töögrupi poole ettepanekuga osaleda fookusgrupi intervjuus. Saades töögrupilt nõusolek jagati nendega ELIISI keskkonnas kausta valminud materjaliga ning kokku lepiti koosoleku kuupäev. Kokkulepitud kuupäeval viidi läbi fookusgrupi intervjuu, mille käigus said grupiliikmed anda hinnangu lasteaia õppekavale ja abimaterjalile. Kõigi osapoolte nõusolekul intervjuu salvestati. Intervjuu kestis 57 minutit ja 31 sekundit. Töögrupi arvamused ja ettepanekud võeti arvesse ning parendusettepanekud viidi abimaterjali sisse.

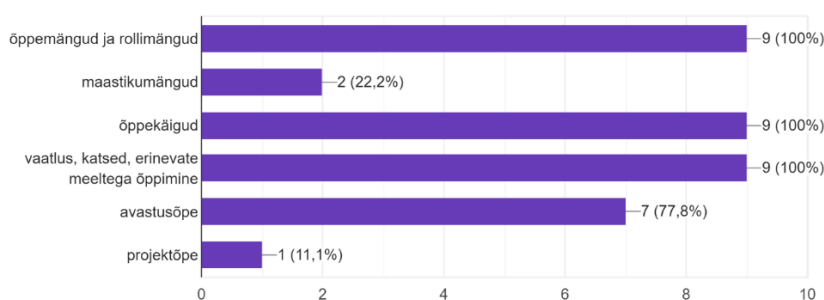
3. UURIMISTÖÖ TULEMUSTE KOKKUVÕTE

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks oli täiustada ühe lasteaia õppekava „Mina ja keskkond“ valdkonda ning luua lasteaia õpetajatele materjal aktiivõppe kasutamise võimaluste kohta elukeskkonna tundmaõppimisel Keila linnas. Selleks viidi lasteaia õpetajate hulgas läbi küsitlus, et välja selgitada milliseid aktiivõppe meetodeid ja mil määral nad kasutavad. Samuti sooviti teada saada millised tegurid õpetajate hinnangul toetavad või takistavad neid aktiivõpet rakendamast. Võttes arvesse küsitluse tulemusi, täiendati lasteaia õppekavas valdkonna „Mina ja keskkond“ eesmärke. Õppekavas toodi välja aktiivõppe kasutamise võimalused Keila linnas ja lähiümbruses.

Abimaterjali loomisel lähtuti Keila lasteaed Miki õppekavast ja lasteaia arengukavast 2021-2030 ning koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast. Samuti võeti arvesse õpetajatega läbi viidud küsitluse tulemused. Abimaterjalid loodi neljale õpetajate poolt enam kasutatavale õpikeskkonnale, milleks olid Keila Lasteaed Miki õueala, Keila Keskpark, Keila Jõepark ja Harjumaa Muuseum. Lisaks valmisid kaks universaalset töölehte, mida saab kasutada vabalt valitud õuekeskkonnas. Õppekava ja abimaterjale hindas lasteaia arengu töögrupp, kelle tagasiside põhjal tehti materjalides parendused.

3.1. Lasteaia õpetajate teadmised aktiivõppe kasutamise võimaluste kohta elukeskkonna tundmaõppimisel Keila linnas

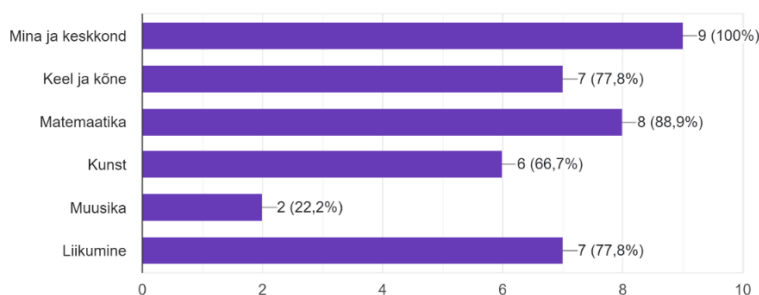
Küsitlusest (lisa 1) selgus, et kõik vastanud õpetajad on oma töös kasutanud aktiivõppe meetodeid. Enim kasutatakse õppemänge ja rollimänge (9), õppekäike (9) ning vaatlusi, katseid ja erinevate meeltega õppimist (9). Veidi vähem kasutatakse avastusõpet (7) ja oluliselt vähem maastikumängu (2) ning projektõpet (1) (joonis 1).

Joonis 1. Õpetajate kasutatavad aktiivõppe meetodid

Vastanutest kasutavad aktiiv- ja õuesõpet pigem juhuslikult kolm õpetajat ja vähemalt korra nädalas kolm õpetajat. Vähemalt korra kuus kasutavad aktiiv- ja õuesõpet kaks õpetajat ja igapäevaselt üks õpetaja.

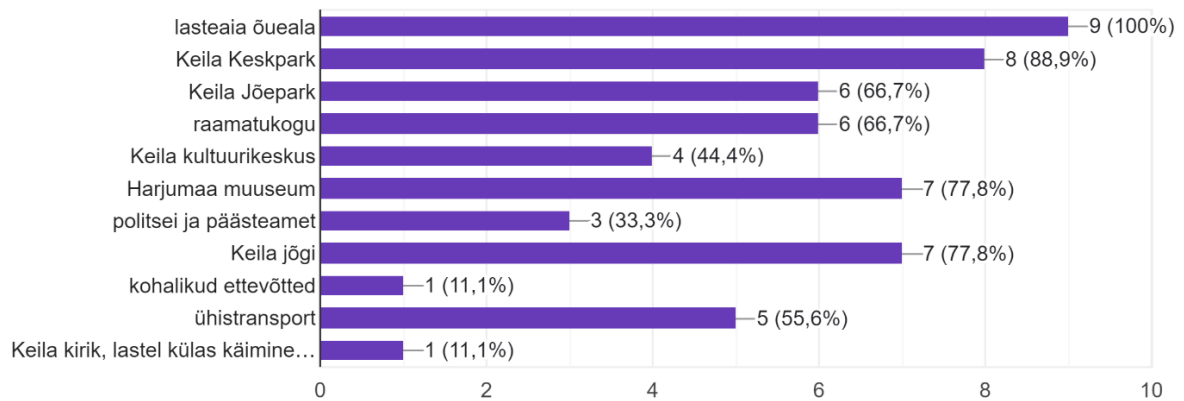
Valdkondadest rakendavad õpetajad aktiiv- ja õuesõppes kõige enam mina ja keskkonda (9) ning kõige vähem muusikat (2). Teistest valdkondadest kasutavad vastanutest seitse õpetajat keelt ja kõne, seitse õpetajat liikumist, kaheksa õpetajat matemaatikat ja kuus õpetajat kunsti (joonis 2).

Joonis 2. Valdkondade rakendamine aktiiv-ja õuesõppes

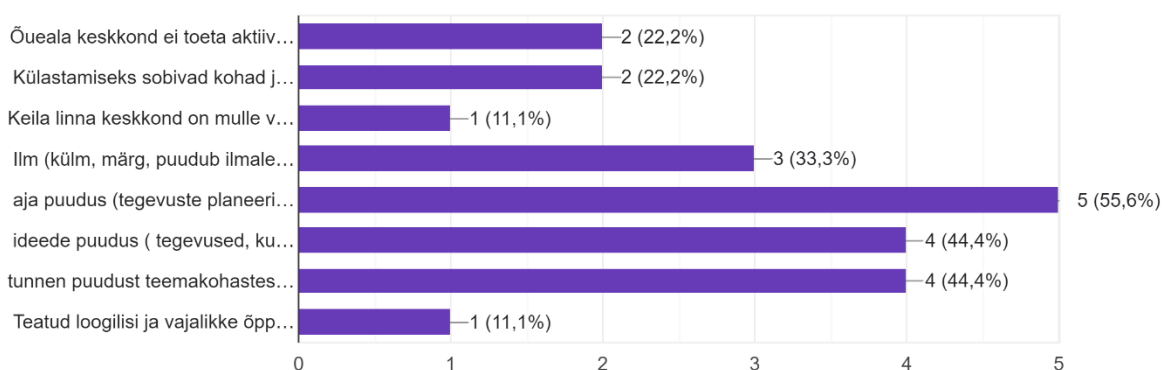
Vastanutest viis õpetajat leiavad, et aktiiv- ja õuesõpet saab hakata rakendama lastega alates 3- eluaastast, samas nelja õpetaja hinnangul saab alustada juba sõimeealistega, kes on 2 – 3 aastased.

Erinevatest Keila linna keskkondadest (joonis 3) kasutavad vastanud õpetajad aktiiv- ja õuesõppe läbiviimiseks kõige enam lasteaia õueala (9) ja Keskparki (8), neile järgnevad Harjumaa Muuseum ja Keila jõgi (võrdselt 7), Jõepark ja raamatukogu (võrdselt 6), ühistransport (5), Kultuurikeskus (4) ning Politsei ja Päästeamet (3). Kõige vähem kasutatakse kohalikke ettevõtteid (1). Lisaks tõi üks vastanud õpetaja välja veel Keila kiriku ja lastel külas käimise.

Joonis 3. Erinevate Keila linna keskkondade kasutamine aktiiv- ja õuesõppe läbiviimiseks

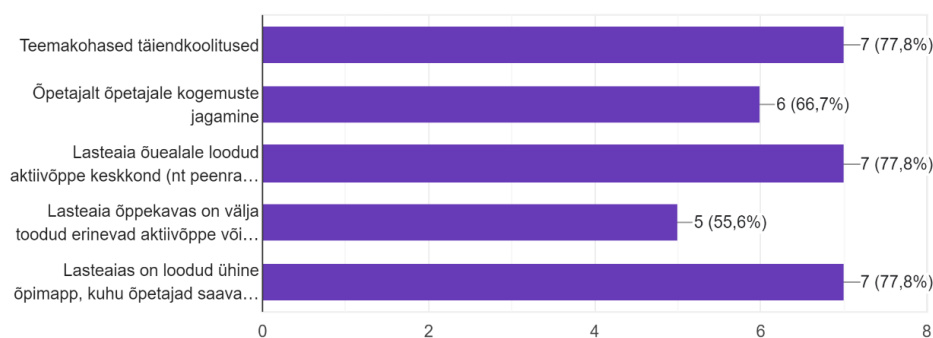
Aktiiv- ja õuesõppe läbiviimist takistavate teguritena (joonis 4) tõid viis õpetajat välja aja puuduse tegevuste planeerimiseks ja ettevalmistamiseks, neli õpetajat ideede ja teemakohaste täiendkoolituste puuduse ning kolm õpetajat külma ja märja ilma. Kaks õpetajat vastasid, et õueala keskkond ei toeta aktiiv- ja õuesõpet ning külastamiseks sobivad kohad jäävad kaugemale. Üks õpetaja tõi takistava tegurina välja, et Keila linna keskkond on mulle võõras. Ühel juhul vastati: „Teatud loogilisi ja vajalikke õppe-eesmärke saab palju tõhusamalt täita/õpetada toas, ilma õuekeskkonna "segavate" helideta (kirjutamine, lugemine, keskendumine). Ma tunnen, et ka aktiiv- ja õuesõppega ei tasu liiale minna. Laps peab õppima ja harjuma teistega koos rahulikult laua taga istuma ja keskendumise. Kui palju on koolis aktiivõpet? Suurem laps võib hakata harjuma vähem mängulisuse ja pingutamise, sest just seda läheb tal siiski järgmised 12, 15, 17a vaja.“

Joonis 4. Aktiiv- ja õuesõppe läbiviimist takistavad tegurid

Aktiiv- ja õuesõppe rakendamist toetavate teguritena (joonis 5) tõid vastanud välja teemakohased täiendkoolitused (7), lasteaia õuealale on loodud aktiivõppe keskkond nt peenrakastid, õuealadel olevad puud on siltidega märgistatud, lauad-pingid (7) ning lasteaias

on loodud ühine õpimapp, kuhu õpetajad saavad lisavad materjale aktiiv- ja õuesõppe läbiviimiseks Keilas ja lähiümbruses (7). Oluliseks peetakse ka õpetajalt õpetajale kogemuste jagamist (6) ning seda, et lasteaia õppekavas on välja toodud erinevad aktiivõppe võimalused ja keskkonnad Keilas ja lähiümbruses (5).

Joonis 5. Aktiiv- ja õuesõppe läbiviimist toetavad tegurid

3.2. Arengu töörühma hinnang ja parendusettepanekud täiendatud õppekavale

Esimese küsimusega uuriti pedagoogidelt kas täiendatud õppkava on kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga. Kõik vastasid, et on küll, kuna aluseks on võetud lasteaia kehtiv õppekava, mis omakorda on seotud riikliku õppekavaga. Positiivsena toodi välja, et õppekava on täiendatud kohalike keskkondadega (ÕP2); välja on toodud teemade lõikes erinevad keskkonnad, mida saab kasutada (ÕP5).

Järgmisena uuriti kas koostatud kava on õpetajatele abiks ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel lastele. Pedagoogide hinnangul on õppekavasse sisse viidud täiendustest õpetajatele abi. Kolm intervjuueritavat tõi välja, et tegemist on hea abimaterjaliga alustavale õpetajale.

- *Uuele õpetajale, kes ei ole meie linnaga veel tuttav on see kindlasti abiks. (ÕP3)*
- *Meeldib, et kõik juhendid on olemas, kuhu saab minna ja mida teha. (ÕP2)*

Küsimusele, kas koostatud kava on õpetajatele arusaadav vastasid pedagoogid, et nendele on kõik arusaadav. Samuti hindasid nad koostatud kavas olevaid tegevusi väljapakutud vanustega lastele eakohasteks.

- *Materjal on kenasti struktureeritud. Õpetajal on seda avades lihtne leida vastus kui tal on mingisugune küsimus või mõte. (ÕP1)*

Järgmisena uuriti kas koostatud kava lisad on õpetajale abiks tegevuste planeerimisel. Kõik pedagoogid leidsid, et täiendatud õppekava lisad on tegevuste planeerimisel abiks. Taaskord toodi välja, et kindlasti on materjal abiks alustavale õpetajale.

- *Kui õpetajatel tekib ideede puudus siis on väga hea ja mugav materjal mida avada ja kohe leida uusi ideid. (ÕP1)*

Uurides pedagoogidelt kas koostatud materjali on võimalik edasi arendada, leidsid vastajad, et õppekava on arenev dokument ja seda saab järjest täiendada. Leiti, et kui areneb ümbritsev keskkond areneb ka lasteaia õppekava.

- *Algas on tehtud ja loodame, et dokument hakkab elama ja hakkame sellesse täiendusi ja uuendusi sisse viima. (ÕP1)*
- *Selline õppekava ühtlustab maja üldist visiooni ja missiooni. Ühtne õppekava, mis on kogukonnaõppele suunatud loob ühtsuse ja terviklikkuse. (ÕP1)*
- *Arvestada tuleb ka, et Keila linn ise on pidevas arenemises, pidevalt luuakse juurde erinevaid keskkondi. (ÕP2)*

Küsimusele, mida ja kuidas parendaksite täiendatud õppekava vastasid õpetajad, et nemad ei oska hetkel midagi muuta või juurde lisada.

- *Kavas on kogu lasteaia õppekava üle vaadata ja muudatusi teha, siis saab ka käesolevat dokumenti esitleda hoolekogule ja õpetajatele. Sügisel võtame teema päevakorda. (ÕP1 ja ÕP2)*

3.3. Arengu tööühma hinnang ja parendusettepanekud abimaterjalile

Arengu tööühma üldine hinnang valminud abimaterjalile oli positiivne. Toodi välja, et suurepärase alguse on tehtud ja arengu töögrupil on olemas hea sisend, millega edasi töötada, et muuta õpetajate töö õuekeskkonnas ja kogukonnas lihtsamaks ning mugavamaks. Ühiselt jõuti arvamusele, et lasteaias peaks kasutusel olema ühine veebikeskkond kus on olemas töölehtede põhjad, mida iga õpetaja saab oma vajadustele vastavalt edasi arendada. Lisaks tehti ettepanek (ÕP1), et uusi abimaterjale koostades leiaks tegevustes rohkem kasutatust robotikavahendid.

Alljärgnevalt andis arengu tööühm oma hinnangu valminud abimaterjalile, hinnates igale keskkonnale loodud materjali eraldiseisvalt.

3.3.1. Keila Keskpargi sudoku

Pedagoogid leidsid ühiselt, et koostatud abimaterjal on kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja tegevuste eesmärgid on kooskõlas tegevustega. Ettepanekuna soovitati eesmärgid sõnastada nii nagu on riiklikus õppekavas (laps teab..., laps oskab...jne) (ÕP1 aj ÕP2).

Küsimusele, kas koostatud abimaterjal on õpetajatele abiks ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel lastele, vastasid pedagoogid, et kindlasti on abiks.

Pedagoogide hinnangul on koostatud abimaterjal arusaadav ning erinevaid õppe- ja kasvatustegevuste valdkondi on omavahel lõimitud. Tööjuhendis soovitati välja tuua erinevad valdkonnad mida tegevuse läbiviimisel lõimitakse. Juhendis oli laste vanusena välja toodud 4 – 7 aastat. Pedagoogide hinnangul ja soovitusel muudeti laste vanuse alumist piiri ehk ülesanne sobib lastele vanuses 5 – 7 aastat.

Pedagoogidelt uuriti, kas koostatud abimaterjali on võimalik edasi arendada ja kuidas. Kõik pedagoogid arutlesid aktiivselt, kuidas on võimalik materjali edasi arendada. Arutleti kuidas oleks võimalik sarnast ülesannet nooremate lastega teha, kuidas tööalusele pilte reastada jne. Ühiselt leiti, et materjali saab edasi arendada. Samuti toodi välja, et sarnast ülesannet saab läbi viia ka teistes Keila parkides või lasteaia hoovis.

- *Näiteks saab kontrollpunktidest koguda pildimaterjali mõne muinasjutu kohta, pildid lõpp-punktis järjekorda panna ja jutustada piltide järgi muinasjutt. (ÕP5)*
- *Juba praegu, siin vestluse käigus on välja pakutud nii palju erinevaid ideid kuidas materjali saab edasi arendada. (ÕP1)*

3.3.2. Harjumaa Muuseumi bingo

Pedagoogide hinnangul on koostatud abimaterjal kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja tegevuste eesmärgid on kooskõlas tegevustega. Ettepanekuna soovitati eesmärgid sõnastada nii nagu on riiklikus õppekavas (laps teab..., laps oskab...jne) (ÕP1 ja ÕP2). Eesmärkidena soovitati veel välja tuua, et laps viib kokku eseme ja pildi (ÕP3); laps tunneb ajaloolisi esemeid (ÕP9).

Küsimusele, kas koostatud abimaterjal on õpetajatele abiks ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel lastele, vastasid pedagoogid, et kindlasti on abiks.

- *Käisin lastega muuseumis ja katsetasin need bingolehed ära. Lastele nii meeldis see ülesanne. Üks poiss tahtis teada, millal me uuesti seda mängu mängime. (ÕP5)*

Pedagoogide hinnangul on koostatud abimaterjal arusaadav ja lastele lihtsasti selgitatav, erinevaid õppe- ja kasvatustegevuste valdkondi on omavahel lõimitud ning tegevused on väljapakutud vanusega lastele eakohased. Tööjuhendis soovitati välja tuua erinevad valdkonnad mida tegevuse läbiviimisel lõimitakse.

Küsimustele, kas koostatud abimaterjali on võimalik edasi arendada ja mida peaksite oluliseks muuta ja kuidas, tõi üks õpetaja tähelepanekuna välja, et enne töölehtede kasutamist tuleb veenduda, et kõik piltidel olevad esemed on näitusel olemas.

- *Meil juhtus nii, et kahel töölehel oli pilt telefonist aga seda polnud hetkel näitusel. Õnneks märkasin seda enne kui lehed lastele jagasin. Lasin lastel otsida näituselt telefonile kõige sarnasemat eset, milleks oli telefoni keskjaama telefoniketas. Lapsed olid leidlikud. (ÕP5)*

3.3.3. Kõogiviljandus lasteaias (kevadel)

Pedagoogid leidsid ühiselt, et koostatud abimaterjal on kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja tegevuste eesmärgid on kooskõlas tegevustega. Ettepanekuna soovitati eesmärgid sõnastada nii nagu on riiklikus õppekavas (laps teab..., laps oskab...jne) (ÕP1 ja ÕP2). Lisaks soovitati erinevate vanusegruppide eesmärgid eraldi ridadena välja tuua ning eesmärkidesse lisada, et laps teab kuidas tööriistu ohutult kasutada (ÕP2).

Küsimusele, kas koostatud abimaterjal on õpetajatele abiks ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel lastele, vastasid pedagoogid, et selle abil saavad lapsed hea kogemuse kevadistest aiatöödest ja teadmised taime elutsüklist. Positiivsena toodi välja, et lapsed õpivad erinevate looduslike vahenditega kunsti tegema. Järeltegevusena kõogiviljade kasutamine aitab lastel visualiseerida, mis seemnest kasvab (ÕP4).

Õpetajate hinnangul on koostatud abimaterjal arusaadav ja teostatav, abimaterjal on erinevaid õppe- ja kasvatustegevuste valdkondi omavahel lõimitud ning koostatud

abimaterjalis olevad tegevused on väljapakutud vanusega lastele eakohased. Tööjuhendis soovitati välja tuua tegevustes lõimitavad valdkonnad.

- *Tegevus on suurepärase muukeelsetele lastele. Arendab eesti keele sõnavara, lapsed nimetavad tööriistu ja köögivilju. (ÕP1)*

Küsimusele, kas koostatud abimaterjali on võimalik edasi arendada, vastasid pedagoogid, et sarnane mahukam materjal võiks olla ka sügisesteks aiatöödeks.

- *Edasiarendusena saab teha jätkutegevusi aastaringselt. (ÕP1)*

Küsimusele mida peaksite oluliseks muuta ja kuidas, vastasid pedagoogid, et kõik ettepanekud on juba tehtud.

3.3.4. Keila jõe bingo

Ekspertgrupi õpetajad leidsid ühiselt, et koostatud abimaterjal on kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja tegevuste eesmärgid on kooskõlas tegevustega. Ettepanekuna soovitati eesmärgid sõnastada nii nagu on riiklikus õppekavas (laps teab..., laps oskab...jne) (ÕP2).

Järgmisena uuriti, kas koostatud abimaterjal on õpetajatele abiks ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel lastele. Pedagoogid leidsid, et koostatud materjal on heaks abivahendiks jõe elustikuga tutvumisel.

Pedagoogide hinnangul on koostatud abimaterjal arusaadav ja lastele lihtsasti selgitatav, abimaterjal on lõimitud erinevaid õppe- ja kasvatustegevuste valdkondi ning lõimitud valdkonnad soovitati tööjuhendis ka välja kirjutada. Juhendis oli välja toodud, et tegevus sobib lastele vanuses 4–7 aastat. Pedagoogide hinnangul ja soovitusel muudeti laste vanuse alumist piiri ehk ülesanne sobib lastele vanuses 5–7 aastat. Tähelepanekuna toodi välja, et töölehel on pildid vesikupust ja hundinuiast, mis kindlasti samaaegselt ei õitse (ÕP4). Ühiselt otsustati, et asendatakse hundinui, kuna töölehe kasutuse ajaks on pandud hiliskevad. Hundinui asendati lemmeliga. Lisaks tehti ettepanek, et töölehel võiks olla kastike kuhu lapsed märgivad jõe voolusuuna (ÕP3).

Küsimusele, kas koostatud abimaterjali on võimalik edasi arendada, vastas ÕP4: „*Jõe ääres ja Jõe pargis saab erinevaid bingosid teha. Näiteks talvel saab jälgi vaadelda.*“

Küsimusele mida peaksite oluliseks muuta ja kuidas, vastasid pedagoogid et kõik muudatusettepanekud on juba tehtud. Samas peeti vajalikuks ära mainida, et Jõe pargis on madusid (ÕP1).

3.3.5. Loodusobjekti pikaäegne vaatlusleht

Ekspertgrupi õpetajate hinnangul on koostatud abimaterjal kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja tegevuste eesmärgid on kooskõlas tegevustega. Ettepanekuna soovitati eesmärgid sõnastada nii nagu on riiklikus õppekavas (laps teab..., laps oskab...jne) (ÕP2).

- *Ma tooks eesmärkides välja ka, et laps oskab kasutada digivahendeid.* (ÕP1)

Küsimusele, kas koostatud abimaterjal on õpetajatele abiks ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel lastele, vastasid pedagoogid, et koostatud materjali toel on hea lastele ümbritsevat loodust tutvustada. Positiivse poole pealt toodi välja ka see, et vaatlusi viiakse läbi väikestes rühmades (ÕP4) ja lapsed saavad kasutada erinevaid meeli (ÕP5).

- *Ma tahaks siinkohal veel välja tuua, et erinevaid meeli kasutades saame lastele selgitada, et on inimesi kes on pimedad ja peavadki kasutama teisi meeli peale nägemise.* (ÕP1)

Õpetajate hinnangul on koostatud abimaterjal arusaadav ja lastele lihtsasti selgitatav, abimaterjal on erinevaid õppe- ja kasvatustegevuste valdkondi omavahel lõimitud ning koostatud abimaterjal on olemasolevad tegevused on väljapakutud vanusega lastele eakohased. Tehti ettepanek lõimitud valdkonnad lisada ka tööjuhendisse (ÕP1 ja ÕP2).

Küsimustele, kas koostatud abimaterjali on võimalik edasi arendada ja mida peaksite oluliseks muuta ja kuidas, vastasid õpetajad, et neil pole rohkem ühtegi ettepanekut.

3.3.6. Kujundi bingo

Pedagoogid leidsid ühiselt, et koostatud abimaterjal on kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja tegevuste eesmärgid on kooskõlas tegevustega. Ettepanekuna soovitati eesmärgid sõnastada nii nagu on riiklikus õppekavas (laps teab..., laps oskab...jne) (ÕP1 ja ÕP2).

Järgmisena uuriti, kas koostatud abimaterjal on õpetajatele abiks ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel lastele. Pedagoogid leidsid, et koostatud materjal on heaks abivahendiks kujundite õppimisel ja seoste loomisel ümbritseva keskkonnaga.

Koostatud abimaterjal hinnati õpetajatele arusaadavaks ja ülesanne on lastele lihtsasti selgitatav.

Pedagoogide hinnangul on koostatud abimaterjalis lõimitud erinevaid õppe- ja kasvatustegevuste valdkondi ning koostatud abimaterjalis olevad tegevused on väljapakutud vanusega lastele eakohased.

- *Materjali saab kasutada muukeelsetele lastele eesti keele õpetamisel. (ÕP1)*

Tööjuhendis soovitati välja tuua erinevad valdkonnad mida tegevuse läbiviimisel lõimitakse.

Küsimustele, kas koostatud abimaterjali on võimalik edasi arendada ja mida peaksite oluliseks muuta ja kuidas, tõi ÕP3 välja, et kujundina võiks lisada poolringi ja sellega võiks asendada südamed. Arutelu käigus otsustati ühiselt, et vanemate laste töölehel vahetatakse vaid üks süda poolringiga, teine süda jääb, kuna suuremad lapsed suudavad südamekujulise eseme leida. Samuti tegi ÕP3 ettepaneku eeltegevusena lasta lastel paberist kujundi abil leida ümbritsevast keskkonnast sama kujuga esemeid (nt kuusk = kolmnurk, aken = ruut).

3.4. Arutelu

Vihmani (2016) sõnul on aktiivõpe õppimisprotsess, kus laps osaleb aktiivse tegutsejana ja see toetab last õpitavat mõtestama ning seostama omandatud teadmisi tegelikkusega. Aktiivse õppimise käigus saadud teadmised ja kogemused jäävad lastele paremini meelde (Vihman, 2016, lk 6). Samuti on kirjas riiklikus õppekavas, et laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning teda kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima (Koolieelse lasteasutuse... 2008, §5, lg3). Keila Lasteaed Miki arengukavasse 2021-2030 on sisse kirjutatud õppekava jätkuv täiustamine ning arengusuundadena välja toodud järjepidev uute õppemetoodikate rakendamine ja nüüdisaegsete õpikäsitluste (nt õuesõpe, avastusõpe) kasutamine õppetegevuses, lisaks linnakeskkonna aktiivsem kasutamine (Keila Lasteaed Miki arengukava...).

Küsitluse tulemustest selgus, et Keila Lasteaed Miki õpetajad omavad häid teadmisi erinevatest aktiivõppe meetoditest, kuid täiendkoolitusi selles valdkonnas on nad läbinud

vähesel määral. Kõik uuringus osalenud õpetajad on õppe- ja kasvatustegevusi läbi viies kasutanud õppe- ja rollimänge, õppekäike ning vaatlusi, katseid ja erinevate meeltega õppimist. Ümbritseva elukeskkonna kasutamine, uuringus osalenud õpetajate poolt, on mitmekülgne, kuid aktiiv- ja õuesõppe kasutussagedus on pigem juhuslik (spontaanne) või vähemalt kord nädalas.

Tuuling (2018) kirjeldab õuekeskkonda kui parimat paika lapse igakülgse arengu toetamisel. Sellest lähtuvalt võib öelda, et õuesõppe olemasolu on tähtis juba laste varajases eas ehk sõimerühmas. Küsitluse tulemustest selgub, et veidi vähem kui poolte õpetajate hinnangul saab aktiiv- ja õuesõppega algust teha juba sõimerühma lastega.

Õpetajate hinnangul toetavad nende valmisolekut aktiiv- ja õuesõpet rakendada kõige enam teemakohased täiendkoolitused, lasteaia õuealale loodud aktiivõppe keskkond nt peenrakastid ning ühine õpimapp, kuhu õpetajad lisavad materjale aktiiv- ja õuesõppe läbiviimiseks Keilas ja lähiümbruses. Peamisteks takistavateks teguriteks peavad õpetajad aja puudust tegevuste planeerimisel ja ettevalmistamisel, ideede ja teemakohaste täiendkoolituste puudust.

Isikupärane ja ümbritsevat elukeskkonda arvesse võttes lasteaia õppekava on õpetajatele esmaseks infoallikaks aktiiv- ja õuesõppe võimaluste leidmisel. Intervjuust arengu töögrupiga selgus, et täiendatud õppekava on nende hinnangul informatiivne ja võib olla suureks abiks alustavale õpetajale. Samuti tõid õpetajad välja, et täiendusi võiks sisse viia ka õppekava teistes valdkondades.

Küsitlusest selgus, et ühe tegurina takistab õpetajate valmisolekut aktiiv- ja õuesõpet rakendada ideede ja aja puudus tegevuste planeerimisel ja ettevalmistamisel. Sellest tulenevalt sai koostatud õpetajatele abimaterjal, mis hõlmab endas nelja erinevat õppekeskkonda Keila linnas. Arengu töögrupi õpetajad hindasid abimaterjali oma teadmiste ja kogemuste põhjal. Üks õpetaja oli osa materjali järgi proovinud tegevustes koos lastega. Töögrupi hinnangul on abimaterjal lastele eakohane, kooskõlas riikliku õppekavaga, toetab aktiiv- ja õuesõppe läbi viimist ning ümbritseva elukeskkonna tundmaõppimist .

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö teemaks oli „Aktiivõppe kasutamise võimalused elukeskkonna tundmaõppimisel Keila linna ühe lasteaia näitel“. Uurimistöö peamiseks eesmärgiks oli täiendada ühe lasteaia õppekava „Mina ja keskkond“ valdkonda ning luua abimaterjal õpetajatele, julgustamaks neid kasutama erinevaid aktiivõppe meetodeid, et tutvustada lastele ümbritsevat elukeskkonda.

Töö teoreetilises osas andis autor kirjanduse ja teiste allikate põhjal ülevaate aktiivõppe olemusest ja võimalustest koolieelses lasteasutuses ning aktiivõppe rakendamisest lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes.

Töö empiirilises osas kirjeldas autor valimit, andmete kogumise ja analüüsimise meetodeid, võrdles kolme lasteaia alusdokumente, tõi välja erinevad Keila linna ja lähiümbruse keskkonnad kus rakendada aktiivõpet ning esitas kogutud andmete kirjeldused ja analüüsid.

Uurimistöö eesmärkide saavutamiseks täitis töö autor järgmised uurimisülesanded:

- selgitas välja milliseid aktiivõppe meetodeid ja mil määral kasutavad ühe lasteaia õpetajad Keila linnas;
- täiendas lasteaia õppekavas valdkonna „Mina ja keskkond“ eesmärke ning tõi lasteaia õppekavas välja aktiivõppe kasutamise võimalused elukeskkonna tundmaõppimisel Keila linnas ja lähiümbruses;
- koostas abimaterjali aktiivõppe meetodite rakendamiseks Keila linnas (lasteaia õueala, Keskpark, Keila jõgi, Harjumaa Muuseum);
- tutvustas täiendatud lasteaia õppekava ja koostatud abimaterjali arengu töögrupile;
- viis töögrupi pedagoogidega läbi rühmaintervjuu, et saada hinnang ja parendusettepanekud kaasajastatud õppekavale ning koostatud ülesannetele;
- täiendas abimaterjali parendusettepanekutega.

Uurimistöö valimi moodustasid Keila Lasteaed Miki õpetajad ning uurimistulemustest selgus et, õpetajad kasutavad aktiivselt erinevaid õppekeskkondasid Keila linnas ning välja on kujunenud eelistatumad keskkonnad, milleks on lasteaia õu, Keskpark, Harjumaa Muuseum ja jõgi.

Tulemusi analüüsid selgus, et aktiiv- ja õuesõppe läbiviimist takistavateks teguriteks on aja puudus tegevuste planeerimiseks ja ettevalmistamiseks ning ideede ja teemakohaste

täiendkoolituste puudus. Samas teguritena, mis toetaksid toodi välja, et lasteaias on loodud ühine õpimapp, kuhu õpetajad saavad lisada materjale aktiiv- ja õuesõppe läbiviimiseks ning lasteaia õppekavas on välja toodud erinevad aktiivõppe võimalused ja keskkonnad Keilas ja lähiümbruses.

Uurimistulemusi arvesse võttes täiendas autor lasteaia õppekava „Mina ja keskkond“ valdkonda ning koostas õpetajatele abimaterjali aktiivõppe läbi viimise toetamiseks. Koostatud materjalidele andis hinnangu ekspertgrupp mille moodustasid sama lasteaia õpetajad, kes olid eelnevalt andnud nõusoleku hinnata täiendatud õppekava ja koostatud abimaterjali.

Uuringu tulemuste põhjal annab töö autor Keila Lasteaed Miki juhtkonnale järgmised soovitused:

- võimaldada lasteaia õpetajale koolitusi, et tõsta õpetajate huvi ja valmisolekut rakendada oma töös aktiivõpet;
- luua õpetajatele võimalus õpetajalt õpetajale kogemuste jagamiseks;
- võimaldada lasteaia õueala õppekeskkonna rikastamine erinevate vahenditega.

KASUTATUD ALLIKAD

- Aavik, K. (02.04.2015). Kooliaed kui väärtuslik õpikeskkond. <https://opleht.ee/2015/04/kooliaed-kui-vaartuslik-opikeskkond/> (viimati vaadatud 02.12.2023)
- Austin, S. (2017). GARDEN-BASED LEARNING IN PRIMARY SCHOOLS: MEETING THE CHALLENGES AND REAPING THE BENEFITS. <http://www.tara.tcd.ie/bitstream/handle/2262/85319/MEd%20Sandra%20Austin%202017.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (viimati vaadatud 05.12.2023)
- Baum-Valgma, T., Šmõreitšik, A. (2010). *Aktiivõppe võtted eesti keele ja kultuuri õpetamiseks kutseõppeasutustes. Käsiraamat*. Tallinn: OÜ Vali Press trükikoda.
- Baum-Valgma, T., Šmõreitšik, A. (2010). *Aktiivõppe võtted eesti keele ja kultuuri õpetamiseks kutseõppeasutustes. Käsiraamat*. Tallinn: OÜ Vali Press trükikoda. Viidatud Laanpere, 2008, kaudu.
- Brügge, P., Glantz, M., Sandell, K. (2007). *Õuesõpe*. Tallinn: IloPrint trükikoda.
- Ehlvest, A. (2023). ÕPPEAED SÜGISEST SÜGISENI Õppeaia loomise abimaterjal. https://kasvadesomatoiduga.emu.ee/userfiles/kasvades_oma_toiduga/Oppeaed_sygised_sygiseni_2023.pdf (viimati vaadatud 28.10.2023)
- Ettevõtlus- ja karjääriõppe praktiline korraldus koolis. Juhendmaterjal põhikooli ettevõtlikkus- ja karjääriõppe ainekava „Ettevõtlikuna töömaailma“ juurde. (2021). <https://harno.ee/sites/default/files/documents/2021-04/L%C3%B5imitud%20ainekava%20lisamaterjalid.pdf> (viimati vaadatud 05.12.2023)
- Harding, A. Successful library activities for the early years and ways to promote books effectively. <http://www.anneharding.net/successful-library-activities-early-years-effective-book-promotion.html> (viimati vaadatud 29.10.2023)
- Haridus- ja Teadusministeeriumi veebileht <https://www.hm.ee/uldharidus-ja-noored/alus-pohi-ja-keskharidus/alusharidus> (viimati vaadatud 09.02.2024)
- Helm, J. H. (2015). *Becoming Young Thinkers: deep projekt work in the classroom*. New York: Teachers Collage Press.
- Kaldra, A. (09.03.2020). Rollimängud koolis...Milleks? <https://www.huvitavkool.ee/2020/03/rollimangud-koolis-milleks.html> (viimati vaadatud 05.02.2024)
- Kaur, S. (2017). Suunatud uurimuslik õpe kui lapsi aktiveeriv õpetus. Nugin, K. (koost), *Üldõpetuse rakendamine lasteaias (lk 39-43)*. Tartu: Atlex.
- Kink, K., (2013), *Klassiõpetajate arusaamad õppekäigu olemusest, olulisusest, efektiivsusest ning õpetaja rollist õppekäigu protsessis*. https://sisu.ut.ee/sites/default/files/opistsenaariumid/files/kink_kaie.pdf (viimati vaadatud 06.02.2024)

- Kivi, L., Sarapuu, H. (2005). *Laps ja Lasteaed lasteaija õpetaja käsiraamat*. Tartu: Atlex
- Keila Lasteaed Miki arengukava 2021-2030 ja tegevuskava aastateks 2021-2024.
<https://media.voog.com/0000/0046/0897/files/MIKI%20ARENGUKAVA%202021-1.pdf>
(viimati vaadatud 01.10.2023)
- Keila Lasteaed Miki õppekava.
<https://media.voog.com/0000/0046/0897/files/MIKI%20%C3%95PPEKAVA%202023.pdf>
(viimati vaadatud 10.02.2024)
- Kohila lasteaid Sipsik arengukava 2022 – 2024
https://drive.google.com/file/d/1Rc5cQ_VqxVKa4EIODngBIwRIZT22nZB/view (viimati vaadatud 16.05.2024)
- Kohila lasteaid Sipsik veebileht. <https://sites.google.com/kohila.edu.ee/kohila-lasteaid-sipsik/meie-lasteaid/meie-t%C3%A4htis> (viimati vaadatud 10.02.2024)
- Kohila lasteaid Sipsik õppekava
https://drive.google.com/file/d/1Rc5cQ_VqxVKa4EIODngBIwRIZT22nZB/view (viimati vaadatud 15.05.2024)
- Krull, E. (2018). *Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat* (lk 347-363), Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Käis, J. (2018). *Õpetuse alused ja teed*. Tartu; Studium.
- Lahe, K. (2021). *Projektõpe lasteaias*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.
- Lahe, K. (2021). *Projektõpe lasteaias*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda. Viidatud Helm, 2015, kaudu.
- Laherand, M.-L. (2010). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Sulesepp OÜ.
- Lee C. R. (2020, 30. jaanuar). Thematic Teaching with Kindergarten in the Library
<https://knowledgequest.aasl.org/thematic-teaching-with-kindergarten-in-the-library/>
(viimati vaadatud 30.10.2023)
- Lüsi, A., Purre, A., Orula, E-L., Visnapuu, K., Telve, K., Kibuspuu, L., Sepp, P., Pani, T., Svatkovski, V., Tuubel, V. (2015). *Sõnastaja Eesti muuseumihariduse sõnastik 2015*.
https://terminoloogia.ee/wp-content/uploads/2015/03/Eesti_muuseumihariduse_sõnastik_2015.pdf (viimati vaadatud 04.12.2023)
- Löfström, E, (2011). *Tegevusuuringu käsiraamat*. Archimedes.
- Madisson, A. (2021). Linnapargid ja matkarajad kui õpikeskkond. Rmt. Madisson, A., Matvejev, M., Melb, E., Saatmann, K., Saveljeva, J., Vassar, E. (koost). *Keskkond kui õpiruum Õppimine õue*. Tallinna Ülikool.
https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/kogumik_keskkond_kui_opiruum_madisson_melb_saatmann_saveljeva_matvejev_vassar_2021_1.pdf (viimati vaadatud 10.12.2023)

Mahnatš, T. (2022, 11. veebruar). Suur mängude päev. <https://opleht.ee/2022/02/suurmangude-paev/> (viimati vaadatud 05.02.2024)

Müürsepp, M. (2003). *Lastekirjandus – müüit, lugu, laps*. Tallinn: TPÜ Kirjastus.

Pangapealse Lasteaia arengukava 2022-2025 https://drive.google.com/file/d/1fuMaU-qRaeMbqY4U8isgSyo0_DzsbX_/view (viimati vaadatud 16.05.2024)

Pangapealse Lasteaed veebileht <https://www.pangapealselasteaed.ee/meielasteaed> (viimati vaadatud 10.02.2024)

Pangapealse lasteaia õppekava

<https://www.pangapealselasteaed.ee/documents/5492514/5495689/Pangapealse+Lasteaia+%C3%B5ppekava+2022+kodulehele+%282%29.pdf/051a8180-6557-46d5-bc76-ec0a472ae4f2> (viimati vaadatud 16.05.2024)

Sarv, M. 2007. Milleks meile õuesõpe?

<http://www.biogeoliit.ee/kagu/kagu07/milleksoues.pdf> (viimati vaadatud 28.10.2023)

Soome Instituut (2022, 30. september). Aktiivõppetunnid pakuvad põnevat õpikogemust väljaspool klassiruumi <https://finst.ee/uudised/aktiivõppetunnid-pakuvad-ponevat-opikogemust-valjaspool-klassiruumi/> (viimati vaadatud 30.10.2023)

Szczepanski, A. (2009). Õuekeskkond – õpikeskkondade rohke võimas klassituba. Rmt, Dahlger, L. O., Sjölander, S., Strid J. P., Szczepanski, A. (koost). *Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas – lähieümbrusest saab õpiõu*. (lk 9-40) Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Tartu Lasteaed Poku arengukava 2023 – 2028

https://pokulasteaed.weebly.com/uploads/1/4/7/5/14758148/poku_arengukava_2023-2028.pdf (viimati vaadatud 16.05.2024)

Tartu Lasteaed Poku veebileht. <https://pokulasteaed.weebly.com/> (viimati vaadatud 10.02.2024)

Tartu Lasteaed Poku õppekava

https://pokulasteaed.weebly.com/uploads/1/4/7/5/14758148/tartu_lasteaed_poku_%C3%B5ppekava_23.02.2017.pdf (viimati vaadatud 16.05.2024)

Tillmann, S., Tobin, D., Avison, W., Gilliland, J. (2018). Mental health benefits of interactions with nature in children and teenagers: A systematic review.

<https://jech.bmj.com/content/72/10/958.abstract> (viimati vaadatud 28.10.2023)

Timoštšuk, I. (2020). Õppijakeskne lähenemine õpetamisele. Rmt. Heidmets, M. (koost). *Haridusmõte* (lk 318-330) Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Tomberg, A. (2019). Lasteaia õppekava kui õpetaja töö alusdokument.

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/64924/tomberg_annika_ba.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 27.10.2023)

Tuubel, V. (2010). Muuseumipedagoogika ja ajalooõpetus.

<https://opekava.ee/muuseumipedagoogika-ja-ajalooopetus-2/> (viimati vaadatud 04.12.2023)

Tuuling, L. (2017). Õuesõpe – lõimitud aktiivse õppimise parim viis. Rmt. Nugin, K. (koost). *Üldõpetuse rakendamine lasteaias*. (lk 97-121) Tartu: Atlex.

Tuuling, L. (2018). Õuesõppe rakendamine lasteaias. Rmt. Nugin, K. & Õun, T. (koost). *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias*. (lk 115-151). Tartu: Atlex.

Veitch, J., Flowers, E., Ball, K., Deforche B. & Timperio A. (2020). Exploring Children's Views on Important Park Features: A Qualitative Study Using Walk-Along Interviews. <https://www.mdpi.com/1660-4601/17/13/4625> (viimati vaadatud 28.10.2023)

Vihman, M. (2016). *Maastikumäng kui õppevorm Aktiiv-ja õuesõpe*. Tartu: Atlex.

Visnapuu, K. (2018). Muuseumipedagoogika. Rmt. Nugin, K. & Õun, T. (koost). *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias* (lk 153-167). Tartu: Atlex.

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu Ülikool.

ÕIGUSAKTID

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. (2008). RT I 2008, 23, 152. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 31.10.2023)

Koolieelse lasteasutuse seadus. (1999). RT I 1999, 27. 387 <https://www.riigiteataja.ee/akt/114032011006?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 31.10.2023)

Tervisekaitseõuded koolieelse lasteasutuse maa-alale, hoonetele, ruumidele, sisustusele, sisekliimale ja korrashoiule (2011). RT I, 11.10.2011, 3. <https://www.riigiteataja.ee/akt/111102011003> (viimati vaadatud 10.02.2024)

LISAD

LISA 1. Küsimustik

Hea Keila Lasteaed Miki õpetaja

Olen tegemas oma bakalaureusetööd, mille eesmärgiks on täiustada Keila Lasteaed Miki õppekava ja luua õpetajatele abimaterjal aktiiv- ja õuesõppe läbiviimiseks Keila linnakeskkonnas.

Uurimistöö üheks osaks on välja selgitada lasteaia õpetajate teadmised aktiivõppest ja mil määral kasutavad õpetajad erinevaid aktiivõppe meetodeid oma töös. Selleks palun Teil vastata allolevale küsimustikule. Küsimustik on anonüümne ning saadud tulemusi kasutatakse vaid üldistatult järelduste tegemiseks uurimistöö analüüsis.

Küsitlusele vastamine võtab aega umbes 5 -10 min.

Aitäh!

Krista Maaro

Taustaandmed

1. Teie vanus?

- 20-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- Üle 60

2. Kui kaua olete töötanud lasteaiaõpetajana?

- alla 1 aasta
- 1-10 aastat
- 11-20 aastat
- 21-30 aastat

- üle 30 aasta

3. Milline on Teie haridustase?

- keskharidus
- kesk-eriharidus
- kesk-eriharidus (pedagoogiline)
- kõrgharidus (pedagoogiline)
- muu

4. Milliseid aktiivõppe meetodeid teate (märkige kõik mida teate)? Kui vastate "muu", siis palun täpsustage.

- avastusõpe
- õuesõpe
- projektõpe
- rollimängud
- muu

5. Milliseid aktiivõpet toetavaid täiendkoolitusi olete läbinud?

Õpetajate kokkupuude erinevate aktiivõppe meetoditega.

6. Milliseid aktiivõppe meetodeid olete oma töös kasutanud (märkige kõik, mida kasutate)? Kui vastate "muu", siis palun täpsustage.

- õppemängud ja rollimängud
- maastikumängud
- õppekäigud
- vaatlus, katsed, erinevate meeltega õppimine
- avastusõpe
- projektõpe
- muu

7. Kui sageli kasutate aktiiv-ja õuesõpet?

- igapäevaselt
- vähemalt korra nädalas
- vähemalt korra kuus

- vähemalt korra igal aastaajal
- kasutan juhuslikult (spontaanselt)

8. Milliseid valdkondi aktiiv- ja õuesõppes peamiselt rakendate (märkige kõik, mida kasutate)?

- mina ja keskkond
- keel ja kõne
- matemaatika
- kunst
- muusika
- liikumine

9. Millises vanuses lastega on võimalik, Teie hinnangul, rakendada aktiiv-ja õuesõpet?

- alates 3- eluaastast
- alates 4- eluaastast
- alates 5- eluaastast
- kooleelikutega (6-7 aastased)
- sõimeelistega (2-3 aastased)

10. Milliseid erinevaid keskkondi ja võimalusi Keilas olete kasutanud aktiiv- ja õuesõppe läbiviimiseks (märkige kõik, mida olete kasutanud)? Kui vastate "muu", siis palun täpsustage.

- lasteaia õueala
- Keila Keskpark
- Keila Jõepark
- raamatukogu
- Keila kultuurikeskus
- Harjumaa Muuseum
- Politsei ja Päästeamet
- Keila jõgi
- kohalikud ettevõtted
- ühistransport
- muu

11. Mis takistab Teid aktiiv- ja õuesõpet läbi viimast? Kui vastate "muu", siis palun täpsustage.

- õueala keskkond ei toeta aktiiv-ja õuesõpet
- külastamiseks sobivad kohad jäävad kaugemale
- Keila linna keskkond on mulle võõras ja ma ei tea kuhu minna
- ilm (külm, märg, puudub ilmale vastav riietus)
- aja puudus (tegevuste planeerimine ja ettevalmistamine)
- ideede puudus (tegevused, kuhu minna, ülesanded)
- tunnen puudust teemakohastest täiendkoolitustest
- muu

12. Millised vahendid ja võimalused toetaksid Teid rohkem rakendama aktiiv- ja õuesõpet? Kui vastate "muu", siis palun täpsustage.

- teemakohased täiendkoolitused
- õpetajalt õpetajale kogemuste jagamine
- lasteaia õuealale loodud aktiivõppe keskkond (nt peenrakastid, õuealadel olevad puud on siltidega märgistatud, lauad-pingid)
- lasteaia õppekavas on välja toodud erinevad aktiivõppe võimalused ja keskkonnad Keilas ja lähiümbruses
- lasteaias on loodud ühine õpimapp, kuhu õpetajad saavad lisavad materjale aktiiv- ja õuesõppe läbiviimiseks Keilas ja lähiümbruses.
- muu

LISA 2. Arengu tööühma rühmaintervjuu küsimused

1. Taustaandmed

Teie haridus.

Teie üldine tööstaaž lasteaiapedagoogina.

Teie tööstaaž praegusel ametikohal.

2. Küsimused õppekava kohta.

Koostatud kava on kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga.

Koostatud kava on õpetajatele abiks ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel lastele.

Koostatud kava on õpetajatele arusaadav.

Koostatud kavas olevad tegevused on väljapakutud vanustega lastele eakohased.

Koostatud kava lisad on õpetajale abiks.

Koostatud abimaterjali on võimalik edasi arendada. Mida ja kuidas parendaksite?

3. Küsimused abimaterjalide kohta (iga töölehte hinnatakse eraldi).

- Keila Keskpargi sudoku
- Harjumaa Muuseumi bingo
- Kõögiviljandus lasteaias (kevadel)
- Keila jõe bingo
- Loodusobjekti pikaajaline vaatlusleht
- Kujundite bingo

Koostatud abimaterjal on kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga.

Tegevuste eesmärgid on kooskõlas tegevustega.

Koostatud abimaterjal on õpetajatele abiks ümbritseva elukeskkonna tutvustamisel lastele.

Koostatud abimaterjal on õpetajatele arusaadav.

Koostatud abimaterjal on erinevaid õppe- ja kasvatustegevuste valdkondi omavahel lõimitud.

Koostatud abimaterjal on olevad tegevused on väljapakutud vanusega lastele eakohased

Koostatud abimaterjali on võimalik edasi arendada

Mida peaksite oluliseks muuta ja kuidas?

LISA 3. Lasteaia täiendatud õppekava valdkonnas „Mina ja keskkond“

Keila Lasteaed Miki õppekava, valdkond „Mina ja keskkond“, täiendatud versioon

KODULINN KEILA

Abimaterjal lasteaiaõpetajatele, kasutamaks õppe- ja kasvatustegevustes Keila linna ja lähiümbruse elukeskkonda.

Sisukord

<u>1. Valdkond Mina ja keskkond</u>	50
<u>2. Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti</u>	51
<u>Lisa 1. Keila lasteaed Miki sümboolika</u>	70
<u>Lisa 2. Keila linna sümboolika</u>	72
<u>Lisa 3. Eesti Vabariigi sümboolika</u>	73
<u>Lisa 4. Asutuste kontaktid ja pakutavad programmid</u>	75
<u>Harju Maakonnaraamatukogu</u>	75
<u>Harjumaa muuseum</u>	75
<u>Keila Kultuurikeskus</u>	76
<u>Keila Politseijaoskond</u>	76
<u>Keila Kool</u>	76
<u>Tallinna Kiirabi</u>	76
<u>Eesti Loodusmuuseum</u>	76
<u>Tallinna Loomaaed</u>	77
<u>Eesti Vabaõhumuuseum</u>	77
<u>Kallaste talu</u>	78
<u>Seppami talu</u>	78
<u>Muumioru Alpakafarm</u>	79

1. Valdkond Mina ja keskkond

1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest ümbritsevas elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses;
- 7) saab esmased teadmised loodusõpetusest, inimeseõpetusest ja koduloost.

2. Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodulinn, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;

- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
- 5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

2. Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
Ütleb küsimise korral oma eesnime.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ütleb küsimise korral oma nime, teab oma perekonnanime. 2. Vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss. 3. Ütleb vastuseks vanuse küsimisele oma ea aastates või näitab seda sõrmedel. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oskab öelda oma nime, vanuse ja soo (tüdruk, poiss) 2. Oskab küsimise korral öelda oma perekonnanime. 	Oskab öelda oma perekonnanime.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oskab end tutvustada. 2. Teab oma kohustusi ja õigusi. 3. Kirjeldab enda omadusi ja huve. 4. Võimalusel tutvustab oma huvialasid rühmakaaslastele.
Teab pereliikmeid: ema, isa, õde, vend.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nimetab pereliikmeid: ema, isa, õde, vend. 2. Teab õdede ja vendade nimesid. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oskab öelda õdede ja vendade nimesid. 2. Teab ja oskab küsimise korral öelda ema ja isa nimesid. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjeldab oma perekonda. 2. Nimetab pereliikmeid ja nende nimesid. 3. Teab oma lähisugulasi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mõistab, et pered võivad olla erinevad. 2. Nimetab oma lähisugulasi. 3. Jutustab oma vanavanematest, teab oma vanavanemate nimesid. 4. Kirjeldab oma pere traditsioone.
	1. Vastab küsimustele oma kodu kohta.	1. Kirjeldab oma kodu: eramu, korter, talumaja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oskab kirjeldada oma kodu (korter, eramu, talu) 2. Oskab nimetada asulat kus elab (nt Keila). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teab oma kodu aadressi. 2. Kirjeldab oma koduümbrust ja oskab nimetada lähiümbruse tänavaid. 3. Oskab orienteeruda marsruudil kodu- lasteade (kui elab Keila linnas).

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>1.Suudab leida oma kohta rühmas (kapp, voodi, käterätik).</p> <p>2. Nimetab mõningaid rühmas olevaid esemeid.</p> <p>3. Teab rühmakaaslaste ja õpetajate nimesid.</p>	<p>1.Oskab nimetada oma rühma nime.</p> <p>2. Tunneb ära oma rühma sümbolika. (vt Lisa 1.)</p> <p>4.Suudab leida oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik).</p> <p>5.Ütleb küsimise korral rühmakaaslaste, õpetajate, assistentide ning õpetaja abi nimed.</p>	<p>1.Tunneb ära oma rühma sümbolika. (vt Lisa 1.)</p> <p>2.Nimetab rühmas olevaid esemeid.</p> <p>3. Teab rühmakaaslaste, õpetajate, assistentide ning õpetaja abi nimed.</p> <p>4.Teab oma, võõra ja ühise tähendust.</p> <p>5.Nimetab oma lasteaia nime.</p>	<p>1. Tunneb ära lasteaia sümbolika (logo, lipp, laul). (vt Lisa 1.)</p> <p>2.Nimetab erinevaid ameteid lasteaias ja nende vajalikkust (direktor, õppejuht, majandusjuhataja, õpetaja, kokk, koristaja).</p> <p>3. Oskab kirjeldada oma tegevusi.</p>	<p>1.Teab lasteaia aadressi (Keila, Jaama tn 10).</p> <p>3.Teab lasteaia kodukorda (vt. lasteaia kodulehelt) ning kirjeldab rühmareegleid ja traditsioone.</p> <p>4. Teab, et Keilas on teisi lasteaedu, ning võimalusel külastab neid rühmaga.</p>
		<p>Teab, et osad lapsed käivad koolis.</p>	<p>Teab, et Keilas on kool ja tunneb koolimaja, sellest möödumisel, ära.</p>	<p>1.Teab kooli kui õppimise kohta.</p> <p>2.Oskab kirjeldada, mille poolest lasteaed koolist erineb.</p> <p>3. Oskab orienteeruda marsruudil lasteaed-kool.</p> <p>4. Külastab rühmaga koolimaja. (vt Lisa 4.)</p>

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>1.Matkib pereliikmete koduseid toimetusi.</p> <p>2.Matkib lihtsamaid töövõtteid.</p> <p>3.Asetab töövahendid kokkulepitud kohta.</p>	<p>1.Nimetab pereliikmete koduseid toimetusi.</p> <p>2.Matkib lihtsamaid töövõtteid.</p> <p>3.Asetab töövahendid kokkulepitud kohta.</p>	<p>1.Oskab nimetada üldtuntud ameteid.</p> <p>2.Oskab nimetada vanemate ameteid.</p> <p>3.Teab mängu- või töökoha korrastamise vajadust.</p> <p>4. Soovib osaleda jõukohastes kodutöodes.</p>	<p>1.Nimetab üldtuntuid elukutseid oma kodukohas</p> <p>2.Loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid.</p> <p>3.Põhjendab mängu- või töökoha korrastamise vajadust.</p>	<p>1.Oskab nimetada pereliikmete elukutseid või ameteid.</p> <p>2.Teab ja oskab kirjeldada erinevaid elukutseid ning nende vajalikkust.</p> <p>3. Külatab, rühmaga koos, võimalusel Keilas olevaid erinevaid töökohti (kauplus, postkontor, loomaarst, juuksur, pagarikoda jm).</p> <p>4.Mõistab töö ja vastutuse tähtsust.</p> <p>5.Selgitab raha otstarvet.</p>
<p>Tunneb ära Eesti lipu</p>	<p>1.Teab Eesti lipu värve ja tunneb lipu, seda nähes, ära.</p> <p>2. Osaleb jõukohasel viisil vanemate laste ja täiskasvanute tegevuses kodumaale tähtsatel päevadel (ruumide kaunistamine, laulude laulmine).</p>	<p>1.Leiab Eesti lipu teiste lippude seast.</p> <p>2. Oskab nimetada Eesti lipu värve.</p> <p>3. Teab, kus lasteaias hoovil asub lipuplats.</p> <p>4.Teab oma rahvust ja keelt.</p>	<p>1.Teab riigi tähtsamaid sümboleid.</p> <p>2.Oskab nimetada sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp.</p> <p>3. Teab, kus asub Keila linna lipuväljak.</p> <p>4.Oskab nimetada rahvusi oma lasteaias ja rühmas.</p>	<p>1. Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, loom, lill, kivi) (vt Lisa 3.)</p> <p>2. Teab, kus lehvib Eesti kõige tähtsam lipp (Pika Hermanni torn) ja võimalusel külatab rühmaga seda.</p> <p>3. Oskab Eesti kaardil näidata oma kodukohta.</p> <p>4.Teab Eesti Vabariigi presidendi nime.</p> <p>5. Oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli ning teab nende kombeid ja traditsioone.</p> <p>6.Teab ja nimetab Eesti lähinaabreid (Läti, Rootsi, Soome, Venemaa)</p> <p>7. Oskab laulda riigi hümn esimest salmi.</p>

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
	Teab, et lasteaed asub Keila linnas.	Teab Keila lipu värve ja tunneb lipu, seda nähes, ära. (vt Lisa 2.)	1.Nimetab Keila linna sümboleid (lipp, vapp). (vt Lisa 2.) 2. Teab, et Keilas on linnapea.	1.Teab Keila linnapea nime. 2.Teab millal on Keila linna sünnipäev (1.mai.1938) 3. Võimalusel külastab rühmaga linnapead. 4. Teab ja nimetab Keila naabervaldasid (Lääne-Harju, Saue, Harku)
Osaleb lasteaias tähistatavatel ühisüritustel (tarkusepäev, sügise algust, esimest adventi, Hiina kalendri uut aastat, sõbrapäeva, vabariigi aastapäeva, kevade algust, lastekaitsepäeva).	1.Räägib oma sünnipäevast (kuidas tähistatakse). 2.Nimetab küsimise korral pühi ja nendega seotud tegevusi.	1.Kirjeldab tähtpäevi oma peres 2.Oskab nimetada tuntumaid rahvakalendri tähtpäevi (jõuluaeg, vastlad, mardipäev, kadripäev)	Võimalusel osaleb Harjumaa muuseumi erinevate rahvakalendri tähtpäevade haridusprogrammides (vt Lisa 4.)	1.Teab eesti rahva traditsioone ja kombeid 2.Võimalusel kasutab Harjumaa muuseumi haridusprogramme erinevate rahvakalendri tähtpäevade tähistamiseks. (vt Lisa 4.) 3.Teab tähtpäevi ja oskab kirjeldada tähtpäevade tähistamist oma lasteaias või kodus. 4.Oskab nimetada riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone (riigi aastapäev, võidupüha)

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>1.Saab aru, milline käitumine on õige ja milline käitumine on vale</p> <p>2.Meeldetuletamise korral teretab ja jätab hüvasti, tänab ja palub</p>	<p>Teab mõistete <i>hea</i> ja <i>paha</i> tähendust.</p>	<p>1.Teab mõisteid <i>õige</i> ja <i>vale</i> tähendust.</p> <p>2. Teab üldtuntud viisakusreegleid.</p> <p>3. Meeldetuletamise korral järgib kokkulepituid lauakombeid.</p>	<p>1.Teab mõisteid <i>õige</i> ja <i>vale</i> tähendust.</p> <p>2. Teab üldtuntud viisakusreegleid.</p> <p>3. Teab ja järgib lauakombeid.</p> <p>4. Osaleb koos rühmaga erinevatel õppekäikudel, et õppida käitumisreegleid erinevates olukordades.</p>	<p>1. Teab mõistete ausus ja austus tähendust ning oskab vastavalt käituda.</p> <p>2.Oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades (kaupluses, teatris, ühiskondlikus transpordis).</p> <p>3.Käib koos rühmaga õppekäikudel teatris, kinos, muuseumis, raamatukogus (vt võimalusi Lisa 4.) ja sõidetakse ühiskondliku transpordiga, et kinnistada käitumisreeglite järgimist.</p> <p>4.Mõistab vastutust oma tegude ja käitumise eest.</p>
<p>Kaasamisel tuleb õpetajale või teisele lapsele appi.</p>	<p>1.Küsimise korral nimetab oma sõprade nimesid.</p> <p>2.Püüab haiget saanud sõpra lohutada.</p>	<p>1.Oskab sõpra lohutada ja abistada</p> <p>2. Oskab hättasattunud sõbrale abi kutsuda.</p>	<p>1.Nimetab küsimise korral sõbra positiivseid omadusi.</p> <p>2.Oskab andeks anda ja leppida.</p>	<p>1.Oskab luua ja hoida sõprussuhet; teab sõpruse tähendust, oskab kirjeldada sõbraks olemist ning sõber olla.</p> <p>2.Kirjeldab tundeid, mis tekivad tülitsedes ja leppides.</p>

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
	Meelde tuletamise korral ootab oma järjekorda.	Oskab treppidel turvaliselt ja kaaslastega arvestavalt liikuda.	1.Oskab väljendada oma emotsioone teisi arvestavalt (rõõm, mure jne) 2.Märkab kaaslast ja oskab teistega arvestada 3. Oskab oodata oma järjekorda.	1.Oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid. 2.Oskab kaasinimestega tähelepanelikult käituda
	Märkab, et inimesed on erinevad (keel, nahavärv, vanus, erivajadus jne)	Mõistab, et inimesed on erinevad (keel, nahavärv, vanus, erivajadus jne)	1.Oskab kirjeldada inimeste erinevusi (keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev) ja abivahendeid (prillid, ratastool, vaegnägemine – valge kepp; vaegkuulmine – kuuldeaparaat) 2. Oskab aktsepteerida inimeste erinevusi.	1.Oskab arvestada oma arvamustest ja huvidest erinevaid huve ja arvamusi. 2.Teab nimetada erivajadustega inimestele vajalikke abivahendeid. 3.Pakub abi erivajadustega inimestele oma võimete ja võimaluste piires.

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
Laps tunneb ära oma kodu ja lasteaia.	Tunneb ära oma kodu ja lasteaia ning tuttavad teenindusasutused.	1.Nimetab kodumaja omapära: maja osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus.	1.Oskab nimetada erinevaid ruume lasteaias ning teab nende otstarvet. 2.Oskab nimetada maja ehituseks kasutatavaid materjale (puit, kivi jm). 3. Teab Keila linna olulisi ehitisi (kirik, muuseum, raamatukogu, laululava, tervisekeskus jm) ning võimalusel külastab neid.	1.Oskab kirjeldada vanaaja kodu ja selle sisustust, teab nimetada kõrvalhooneid ja nende otstarvet. 2. Võimalusel külastab rühmaga Vabaõhumuuseumi (vt Lisa 4.). 3.Oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust (kauplus, juuksur, polikliinik, pank, apteek, kaubanduskeskus jm) 4.Nimetab Keila linna olulisi ehitisi (kirik, muuseum, raamatukogu, laululava, tervisekeskus jm) ning võimalusel külastab neid.
Teab kodus kasutatavaid kodumasinaid (pliid, külmkapp, pesumasin, teler jm)	Oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja – elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, teler, arvuti jm).	Oskab nimetada kodumasinaid ja – elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, teler, arvuti jm) ja nende otstarvet.	Kirjeldab kodumasinaid ja elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte.	1.Kirjeldab kodumasinaid ja elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte (kirjeldused on täpsemad). 2. Oskab täiskasvanu juhendamisel kasutada lihtsamaid kodumasinaid (röster, võileivagrill, mikser, pliit jm).

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
Meeldetuletamisel püüab käsi pesta	Meeldetuletamisel peseb käsi.	1.Peseb käsi. 2. Teab kuidas aevastades või köhides käsi õigesti suu ette panna. 3. Oskab nina nuusata.	Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (nt tervislik toitumine, piisav kehaline aktiivsus, piisav uni, puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted)	1.Kirjeldab, mida tähendab tema jaoks terve olemine. 2.Kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist (näiteid tervisliku käitumise ja riskikäitumise kohta). 3.Teab, mis on haigus. 4.Teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist (nt suitsetamine, sh passiivne; alkoholi tarvitamine, vägivald)
1.Teab hammaste hooldamise vahendeid. 2.Harjab hambaid täiskasvanu abiga (kodus).	1. Nimetab hammaste hooldamise vahendeid. 2. Peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel (kodus).	Osaleb rühmaga Suukooli kampaanias. (vt lähemalt www.suukool.ee)	1.Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine) 2.Selgitab, miks tekivad hambaugud/kaaries. 3. Osaleb rühmaga Suukooli kampaanias. (vt lähemalt www.suukool.ee)	Jälgib hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid igapäevaelus.

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
Maitseb erinevaid toite (mida sööklas pakutakse).	1.Nimetab toiduaineid. 2. Võimalusel osaleb ise mõne lihtsama toidu valmistamisel.	1.Oskab öelda kas toit on tervislik või mitte. 2. Võimalusel kasvatab koos rühmaga võrseid, rohelist sibulat jm. (vt lähemalt www.plantos.ee)	1.Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev. 2. Võimalusel osaleb ise mõne toidu valmistamisel. 4. Võimalusel kasvatab koos rühmaga võrseid, rohelist sibulat jm. (vt lähemalt www.plantos.ee)	1.Oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve. 2. Osaleb ise mõne toidu valmistamisel. 3. Võimalusel kasvatab koos rühmaga võrseid, rohelist sibulat jm. (vt lähemalt www.plantos.ee)
Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele.	Osutab korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab neid	Oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust.	1.Teab tüdruku ja poisi erinevusi. 2. Oskab nimetada elutähtsaid siseorganeid (aju, süda, kopsud)	1. Selgitab, mis on südame ja kopsude kõige olulisem ülesanne ning teab, millised tegevused aitavad neid hoida tervena. 2. Oskab nimetada erinevaid siseorganeid (aju, süda, kopsud, magu, neerud, soolestik, põis).

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>Teab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid).</p>	<p>1.Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid). 2.Teab, et võõrastega ei tohi mitte mingil juhul kaasa minna.</p>	<p>1.Teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole. 2. Teab hädaabinumbrit 112. 3. Nimetab kohti, esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud (nt trepid, rõdu, aknad, kuum toit/vedelik, lahtine tuli, ravimid, terariistad, kemikaalid, elekter, veekogud, ehitised). 4. Teab, et tundmatuid marju, vilju ega seeni ei tohi süüa.</p>	<p>1.Nimetab hädaabinumbri 112. 2.Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud (talvel jääle minek; mängimine ohtlikes kohtades, nt tänaval; ujumine täiskasvanu järelevalveta; rattasõit kiivrita). 4.Selgitab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole. 5.Selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna 6. Osaleb lasteaias esmaabikoolitusel. (vt Lisa 4.) 7. Võimalusel külastab Keila politseijaoskonda või kutsub politsei lasteaeda külla. (vt Lisa 4.)</p>	<p>1.Teab ja tunneb ümbritsevaid ohte (olukordadest, inimestest, keskkonnast, loomadest ja käitumisest põhjustatud ohud). 2.Teab, millised on turvalise käitumise reeglid erinevates situatsioonides ja keskkonnas. 3.Nimetab hädaabinumbri 112 ja oskab seda kasutada. 4.Teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukordades (vette kukkumine, läbi jää vajumine, tulekahju, põletus, teadvuseta või raskelt vigastada saanud kaaslane). 5.Selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas või metsas. 6. Osaleb Päästeameti ennetuskoolitusel „Tulest targem“. (vt lähemalt https://www.rescue.ee/et/ennetuskoolitused) 7. Osaleb lasteaias esmaabikoolitusel. (vt Lisa 4.)</p>

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>Tunneb rõõmu looduses (õues) viibimisest.</p>	<p>1. Tunneb rõõmu looduses (õues) viibimisest. 2. Oskab osutamise korral nimetada lille, puud, rohtu. 3. Leiab juhendamisel lasteaia õuel üles vahtra, hobukastani, tamme. 3. Osaleb rühmaga õppekäikudel Keskpargis.</p>	<p>1. Oskab nimetada kodukoha olulisemat veekogu (Keila jõgi) 2. Osaleb rühmaga õppekäigul Keila jõe äärde. 3. Oskab nimetada lasteaia õues kasvavaid puid (vaher, hobukastan, õunapuu, kuusk, pihlakas) taimi (võilill, maasikas) 4. Oskab nimetada enamlevinud aialinde kodukohas (rasvatihane, sinitihane, varblane, leevike) 5. Teab, et aialinde tuleb talvel toita.</p>	<p>1. Oskab nimetada kodukoha puid, taimi, seeni, linde, mets- ja koduloomi 2. Oskab nimetada ja leiab üles lasteaia õuel kasvavaid puid (vaher, hobukastan, tamm, õunapuu, kuusk, pihlakas) ja taimi (võilill, maasikas) 6. Osaleb õppekäikudel Keskpargis, vaadeldes loodust erinevatel aastaegadel.</p>	<p>1. Oskab kirjeldada kodukoha loodust (lasteaia õu, pargid), nimetada ning iseloomustada metsloomi, linde, koduloomi ja putukaid. 2. Osaleb õppekäikudel Keskpargis, Jõe pargis, Männikus. 3. Oskab nimetada kodukoha ümbruses kasvatatavaid teravilju. 4. Võimalusel külastab rühmaga lähiümbruse veekogusid (Kloogal järv, Kloogarannas meri).</p>

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>1.Oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma. 2.Teab mõnda kodus elavat looma.</p>	<p>1.Oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma ja jäljendada tema hääliitsust. 2.Oskab küsimise korral nimetada tuttavat lindu. 3.Teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimese juures.</p>	<p>1. Oskab nimetada tuttavaid loomi ja linde, teab nende kehaosi. 2. Oskab küsimise korral nimetada kas tegu on kodu- või metsloomaga. 3. 3. Võimalusel osaleb lasteaeda kutsutud haridusprogrammis (vt võimalusi www.loodusmuuseum.ee, www.loodusluup.com jm) 4. Võimalusel osaleb õppekäigul hobitallu (nt Kallaste talu, Seppami talu, Muumioru alpakafarm). (v tLisa 4.)</p>	<p>1.Oskab nimetada tuttavaid loomi, kirjeldada nende välimust ja öelda, kus nad elavad. 2. 3. Võimalusel osaleb lasteaeda kutsutud haridusprogrammis või külastab muuseumi (vt võimalusi www.loodusmuuseum.ee, www.loodusluup.com jm) 4. Võimalusel osaleb õppekäigul hobitallu (nt Kallaste talu, Seppami talu, Muumioru alpakafarm). (vt Lisa 4.)</p>	<p>1.Nimetab tuntumaid erineva elupaiga ja – viisiga loomi ning kirjeldab nende välimust. 2.Teab loomade käitumise erinevusi eri aastaegadel (rändlinnud, talveuni, pesaehitus ja poegade toitmine) 3. Võimalusel osaleb lasteaeda kutsutud haridusprogrammis (vt võimalusi www.loodusmuuseum.ee, www.loodusluup.com jm) 4. Võimalusel osaleb Loodusmuuseumis või Loomaaias toimuvates haridusprogrammides. (vt võimalusi Lisa 4.)</p>

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>Oskab nimetada tuttavaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane)</p>	<p>1.Oskab nimetada tuttavaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane). 2. Osaleb õppekäikudel Keskparki, et vaadelda putukaid1.</p>	<p>1.Teab putukate elupaiku: mesilane – taru; sipelgas – sipelgapesa. 2. Osaleb õppekäikudel parki ja jõe äärde, et vaadelda putukaid.</p>	<p>Teab tuntumaid putukaid ja nende kasulikkust loodusele või inimesele 1.Teab putukate elupaiku: mesilane – taru; sipelgas – sipelgapesa. 2. Osaleb õppekäikudel parki ja jõe äärde, et vaadelda putukaid. 3. Võimalusel osaleb lasteaeda kutsutud haridusprogrammis (vt võimalusi www.loodusmuuseum.ee, www.loodusluup.com jm)</p>	<p>1.Oskab kirjeldada tuntumate putukate välimust ja nende elupaiku. 2. Osaleb õppekäikudel parki ja jõe äärde, et vaadelda putukaid. 3. Võimalusel osaleb lasteaeda kutsutud haridusprogrammis (vt võimalusi www.loodusmuuseum.ee, www.loodusluup.com jm) 4. Võimalusel ehitab putukatele hotelli.</p>

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>1.Eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi.</p> <p>2.(Oskab nimetamise korral osutada lillele.) Tutvub 2-3 lille ja nende nimetustega.</p>	<p>1.Eristab tuntumaid puu – ja köögivilju välimuse ja nimetuse järgi.</p> <p>2.Tutvub 3-4 lille ja nende nimetustega, oskab küsimise korral osutada õigele lillele.</p> <p>3. Osaleb vaatlusretkedel Keskpargis.</p> <p>4. Oskab nimetada taime osi (vars, leht, õis).</p>	<p>1.Oskab nimetada tuttavaid puid, lilli, puu- ja köögivilju.</p> <p>2. Tegeleb taimekasvatusega nii rühmas kui lasteaia õue peenrakastides.</p>	<p>1. Oskab nimetada taime osi (juur, vars, leht, õis, vili, seeme)</p> <p>2. Teab taimede elutsükli.</p> <p>3. Tegeleb taimekasvatusega nii rühmas kui lasteaia õue peenrakastides.</p>	<p>1.Oskab nimetada ning kirjeldada aias ja metsas kasvavaid tuntumaid taimi.</p> <p>2. Oskab kirjeldada taimede elutsükli.</p> <p>3.Tegeleb taimekasvatusega nii rühmas kui lasteaia õue peenrakastides.</p>
<p>Oskab eristada ööd (on pime) ja päeva (on valge)</p>	<p>Oskab küsimise korral iseloomustada ööd (pime) ja päeva (valge).</p>	<p>Oskab nimetada ööpäeva osi (hommik, päev, õhtu, öö)</p>	<p>Eristab ja nimetab päev, ööd (päeva ja öö vaheldumise iseloomustamine ning seostamine taimede ja loomade tegevusega).</p>	<p>Kirjeldab oma sõnadega loodust ja inimesi erinevates tsüklites: ööpäev, nädal, aastaring.</p>

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
Teab erinevaid aastaegu.	Oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi (talvel sajab lund ja on külm; suvel on soe, saab ujuda).	1.Oskab nimetada kõiki aastaegu ja nimetada aastaegadele iseloomulikke nähtusi (pildi järgi). 2. Osaleb õppekäikudel parki ja jõe äärde, et vaadelda ja kirjeldada looduse muutumist erinevatel aastaegadel.	1.Oskab nimetada kõiki aastaegu ja nimetada aastaegadele iseloomulikke nähtusi (pildi järgi). 2. Osaleb õppekäikudel parki ja jõe äärde, et vaadelda looduse muutumist erinevatel aastaegadel.	1.Seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada. 2.Oskab nimetada inimeste iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (kündmine, külvamine, istutamine, päevitamine, suusatamine jne). 3.Oskab nimetada loomade iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (ehitavad pesa, toidavad poegi, talveuni, rändamine lõunasse). 4. Osaleb õppekäikudel parki ja jõe äärde, et vaadelda ja kirjeldada looduse muutumist erinevatel aastaegadel.
Oskab küsimise korral nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (sajab lund, vihma, päike paistab)	Oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (sajab vihma, lund; päike paistab).	Nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid.	1.Oskab kirjeldada hetkel väljas olevat ilma 2. Teeb tutvust termomeetriga.	1.Selgitab ilmastikunähtuste seost aastaegadega. 2. Teab millal vesi hakkab külmuma. 3. Oskab vaadelda taevast ja märkab, et pilved on erinevad. 4. Viib läbi erinevaid, ilmastikuga, seotud katseid (nt mis juhtub seebimullidega kui neid külma ilmaga puhuda jne)

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>Teab, et prügi visatakse selleks ettenähtud kohta.</p>	<p>1. Teab, et prügi ei visata maha, vaid selleks ettenähtud kohta. 2. Mõistab, et lasteaias peenralt lilli ei nopita.</p>	<p>1. Teab, et prügi sorditakse. 2. Teab, et inimene saab talvel loomi ja linde aidata. 3. Oskab hoida enda ümbrust puhtana. 4. Mõistab, et parkides peenardelt lilli ei nopita.</p>	<p>1. Kirjeldab, kuidas tema kodus prügi sorditakse. 2. Teab, et joogivett ja elektrit tuleb kokku hoida. 3. Teab, et Keila avalikus ruumis sorditakse prügi (selleks on eraldi prügikastid). 4. Võimalusel kasvatab loomaaia loomadele kõrvitsaid. 5. Valmistab aialindudele rasvapalle. 6. Mõistab, miks on vaja istutada puid ja muid taimi. 7. Osaleb talgutel „Teeme ära“ ja „Maailmakoristuspäev“.</p>	<p>1. Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt. 2. Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud tema koduümbruse loodusele. 3. Teab, kuidas loomi ja linde talvel aidata ja oskab seda teha. 4. Valmistab aialindudele rasvapalle ja söögimaja. 5. Võimalusel kasvatab loomaaia loomadele kõrvitsaid. 6. Teab, miks on vaja prügi sortida (paber, plast, patareid) 7. Oskab kirjeldada asjade korduva kasutamise võimalusi. 8. Mõistab asjade säästliku kasutamise vajalikkust (tarbetud ostud, raiskamine) 9. Osaleb talgutel „Teeme ära“ ja „Maailmakoristuspäev“.</p>

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
Teab, et taimed vajavad kasvamiseks vett	Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu.	Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust, toitu ja õhku.	1.Oskab kirjeldada erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimestele. 2. Teeb taimedega katseid, et selgitada vee ja valguse olulisust taimedele.	1.Selgitab valguse, temperatuuri, vee, toitainete ning õhu tähtsus taimedele, loomadele ja inimestele. 2. Teeb taimedega katseid, et selgitada temperatuuri, vee ja valguse olulisust taimedele.
Oskab küsimise ja näitamise korral nimetada sõidukeid (auto, rong, buss, laev)	Oskab küsimise korral nimetada sõidukeid (auto, rong, buss, lennuk, laev, tramm, troll).	1.Kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet. 2.Teab eriotstarbeliste sõidukite tähtsust.	1.Teab liiklusvahendite erinevusi ning eriotstarbeliste sõidukite ülesandeid ja tähtsust. 2. Teab, et liiklus toimub maas, vees ja õhus. 3. Teab, et osad sõidukid liiguvad rööbastel (rong, tramm).	Oskab nimetada ja kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid (kraanaauto, prügiauto, teerull jne)

2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
<p>Teab valgusfoori ja selle tuled värve.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teab valgusfoori tuled tähendust (punane, kollane, roheline). 2. Teab mõisteid <i>sõidutee</i> ja <i>kõnnitee</i>. 3. Teab liiklusmärkide tähtsust (aitavad ohutult liigelda). 4. Teab jalgrattaga sõitmise nõudeid (kiiver). 5. Teab helkuri kasutamise vajalikkust. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teab, kuidas sõiduteed ületada. 2. Teab, et jalgrattaga tänavat ületatakse jalgratas käe kõrval 3. Teab turvavöö ja turvatooli kasutamise vajalikkust 4. Oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kasutada 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teab valgusfoori tuled süttimise järjekorda ja nende tähendust. 2. Teab kuidas ületada sõiduteed, kus on valgusfoor. 3. Teab enamlevinud liiklusmärke ja nende tähendust. 4. Oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda. 2. Teab, kuidas ületada ristmikku. 3. Teab kuidas ületada fooriga ristmikku. 4. Teab enamlevinud liiklusmärke ja arvestab nendega liiklemisel (ülekäigurada, kõnnitee, jalgrattatee, bussipeatus jne) 5. Teab, kuidas käituda ühissõidukis ja sealt väljudes. 6. Teab rulluiskude ja rulaga sõitmise nõudeid (kaitsmed, kiiver, ohutud paigad).

Lisa 1. Keila lasteaed Miki sümbolika

Lasteaia vapp

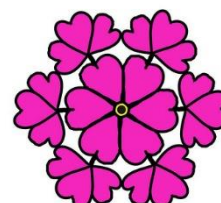
Rühmade sümbolika

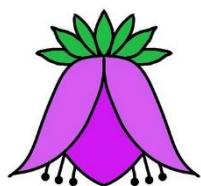
VOILILLED

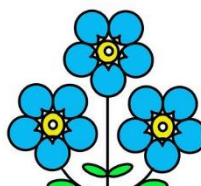
KULLERKUPUD

PÄÄSUSILMAD

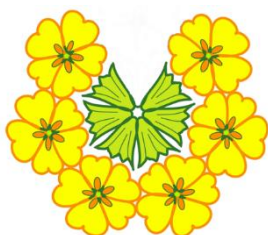
KARUKELLAD

MEELESPEAD

KARIKAKRAD

NURMENUKUD

KASSIKÄPAD

SINILILLED

PÄEVALILLED

Lasteaia laul (hümn)

Autor: Koit Kirber

Jaama tänaval on tore maja,
hommikuti sinna minna vaja.
:: Kes meid toovad siia lasteaeda,
need on meie omad emmed, issid. ::

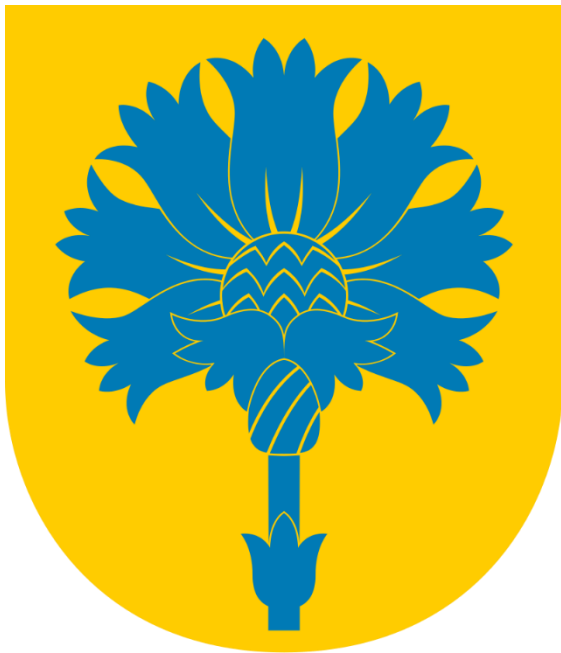
Päeval tegemist meil väga palju,
hää! meil kõigil üsna väga valju.
:: Miki, see on meie päevakodu,
siin me tunneme end just kui kodus. ::

Lisa 2. Keila linna sümboolika

Keila lipp (Vikipeedia)

Lipu värv sinine on rahu sümbol, seda läbib valge joon õigluse ja puhtuse sümbolina (Keila linna veebileht).

Keila vapp (Vikipeedia)

Vikipeedia https://et.wikipedia.org/wiki/Keila_lipp#/media/Fail:Flag_of_Keila.svg (viimati vaadatud 28.01.2024)

Vikipeedia https://et.wikipedia.org/wiki/Keila_vapp#/media/Fail:Keila_vapp.svg (viimati vaadatud 28.01.2024)

Keila linna veebileht <https://keila.ee/ajalugu/> (viimati vaadatud 28.01.2024)

Lisa 3. Eesti Vabariigi sümboolika

Eesti riigilipp

Eesti riigivapp

Eesti rahvussümbolika

Rahvuslind on suitsupääsuke (valiti 1962, kinnitati 1988),

rahvusloom on hunt (valiti 2018),

rahvuskala on räim (valiti 2007),

rahvuslill on rukkilill (valiti 1968, kinnitati 1988),

rahvuskivi on paekivi (valiti 2007);

rahvusliblikas on pääsusaba (valiti 2017).

Riigiportaal <https://www.eesti.ee/et/eesti-vabariik/eesti-vabariik/riiklikud-suembolid#riiklikud-sumbolid>
(viimati vaadatud 28.01.2024)

Eesti hümni sõnad
muusika Fredrik Pacius, sõnad Johann Voldemar Jannsen

Mu isamaa, mu õnn ja rõõm,
kui kaunis oled sa!
Ei leia mina ial teal
see suure, laia ilma peal,
mis mul nii armas oleks ka,
kui sa, mu isamaa!

Sa oled mind ju sünnitand
ja üles kasvatand;
sind tänan mina alati
ja jään sull' truuks surmani,
mul kõige armsam oled sa,
mu kallis isamaa!

Su üle Jumal valvaku,
mu armas isamaa!
Ta olgu sinu kaitseja
ja võtku rohkest õnnista,
mis ial ette võtad sa,
mu kallis isamaa!

Lisa 4. Asutuste kontaktid ja pakutavad programmid

Harju Maakonnaraamatukogu

<https://keilaraamatukogu.ee/>

Ehitajate tee 1, Keila

Raamatukogu lasteleht <https://keilalasteleht.ee/>

Raamatukogutund tuleb vähemalt 1 nädal enne toimumist kokku leppida.

Registreerida saab telefonil 6 755 737 või e-mailil laste@hcl.ee.

Raamatukogutunnid lasteaiarühmadele:

- * Raamatukogu tutvustav tund.
- * Uudiskirjanduse tund. Tutvustame eakohase kirjanduse uusimaid raamatuid.
- * Eesti kirjanikud lastele. Tutvustame (nt õpetaja poolt valitud) kirjaniku (või mitme) elu ja loomingut. Loeme ette mõne jutu või katkendi raamatust.
- * Raamatukogumängud eelkooliealistele lastele. Mängime tähemänge, tutvume kirjanike, raamatute ja raamatutegelastega.
- * Raamatukogutund vabalt valitud teemal. Toetame lasteaia õppetöös käsitletavat teemat, kus tutvustame antud teemal raamatuid ja loeme ette mõne jutu.
- *Kutsu raamatukogu külla. Raamatukoguhoidja tuleb külla koos raamatutega. Teema kokkuleppel.

Harjuma Muuseum

<https://harjumaamuuseum.ee/>

Linnuse 9, Keila

telefon: 678 1668

E-post: muuseum@hmk.ee

Haridusprogrammid:

- Vastlad
- Lihavõtted
- Jüripäev
- Mardi- ja kadripäev
- Jõulud
- Leivanädal

Muuseumitunnid:

- Minu kodu on Harjumaal

Püsinäituse “Harju elu” tutvustamine

Keila Kultuurikeskus

<https://keilakultuurikeskus.ee/>

Keskväljak 12, Keila

telefon: 604 5045

E-post: kultuur@keila.ee

Teatri- ja kinopiletite eelmüük:

E – N 9:00-17:00, R 9:00-16:00

Keila Politseijaoskond

https://www.politsei.ee/et/kontaktid/pohja_prefektuur/laane-harju_politseijaoskond/laane-harju_piirkonnagrupp

Keskväljak 8A, Keila

telefon: 612 3000

Keila Kool

<https://keilakool.ee/>

Pargimaja, Pargi tn 2, Keila

telefon: 6755706

E-mail: algkool@keilakool.ee

Tallinna Kiirabi

<https://tems.ee/koolitused/esmaabikoolitused/>

Esmaabikoolituse koolituspakkumise saamiseks helista või kirjuta.

telefon: 697 1143

E-post: koolitus@tems.ee

Eesti Loodusmuuseum

<https://www.loodusmuuseum.ee/et>

Lai 29a, Tallinn

telefon: 6411739

E-post: muuseum@loodusmuuseum.ee

Muuseumitunnid:

- Samblikute ja sammaltaimede salapärases maailmas
- Seente salaelu
- Elu mullas
- Putukad
- Imelised linnud
- Loomade aasta

Tallinna Loomaaed

<https://tallinnzoo.ee/>

Ehitajate tee 150/Paldiski mnt. 145, Tallinn

telefon: 6943300

E-post: zoo@tallinnzoo.ee

Õppeprogrammid lasteaiale:

- Kus loomad elavad?
- Linnuretk
- Jääkaru ja Arktika elustik
- Elevantide jälgedes

Eesti Vabaõhumuuseum

<https://evm.ee/et>

Vabaõhumuuseumi tee 12, Tallinn

telefon: 5341 9788

E-post: kuiekool@evm.ee

Aastaringised programmid:

- Talulapse maailm: külla Kolga tallu!
- Koolitund aastal 1910
- Ringkäik muuseumi
- Talurahva tööriistad
- Käsitöö 100 aastat tagasi

- Rahvalikud mängud

Hooajalised programmid:

- Leivategemise lugu (7. - 28. september)
- Sügisene talupäev (14. september)
- Mardipäev (2. - 9. november)
- Kadripäev (18. - 24. november)
- Jõulud lasteaedadele (1. - 21. detsember)
- Künnapäev (25. jaanuar - 2. veebruar)
- Vastlad (5. - 13. veebruar)
- Lihavõtted (21. - 28. märts)
- Rits rats rundibumm (23. aprill - 28. september)

Kolhoosikorterelamus saavad lapsed viibida oma vanemate ja vanavanemate lapseõlvemaal. Muuseumitunnis räägitakse kolhoosimaja laste elust ja tegemistest, tutvutakse tolle aja lauamängude ja mänguasjadega ning mängitakse koos hoogsaid õuemänge.

Keila lähiümbruse hobitalud:

Kallaste talu

<https://kallastetalu.ee/elamustalu/>

Kuninga, Kasepere küla, Lääne-Harju vald

E-post: info@kallastetalu.ee

- Taluloomad (loomapark)
- Taluasjade muuseum
- Mänguväljak

Seppami talu

<https://seppamitalu.eu/>

Telliskivi vkt 3, Munalaskme küla, Saue vald

telefonid: Helen Seppam 56 152 902, Risto Seppam 53 834 432

E-post: info@seppamitalu.eu

Vaadata ja teha on palju – lisaks loomade ja lindude paitamisele ja pildistamisele, saab metsatukas asuvas lastealal ka kiikuda, ronida, täpsust visata, vanasautos möllata jne jne.

Teid ootavad kassid, koerad, hobused, kitsed, lambad, jänküd, kanad, kuked, kalkunid, jooksupardid ning haned Juss ja Mari.

- Grupikülastus noorematele (ca 2 h)

Muumioru Alpakafarm

<https://www.muumioru.ee/>

Tuula küla, Saue vald

telefon: 5086286

E-post: info@alpacafarm.ee

Esimesed alpakad tulid meie farmi 2017. aastal ja hetkel on meie loomade arv kasvanud 23 loomani.

LISA 4. Väljavõte mõttepäevikust

Millised keskkonnad saab.
Lasteaia hoo - arandus, õppemängud
Keskpaik - õppemängud, vaatlused, mängud
Jõgi, Jõe park - jõe elustik, õppemängud, vaatlused, mängud
Hayuma Muisum - mida pakuvad, mida teha, raamatukogu - mida pakuvad, mida saab seal teha
Ettevõtte kool - kohvikud, juuksur, loomaarst, arstid, pagarikojad, elituspoed, kauplused
Politsei- ja päästekomad
Ühistransport - rong, buss
Tervisepark, staadion
Matkarada, Jõepargis kusagil olivikivi, dävaaugu samm
Kool, kultuurimaja, kool.
Otsida kirjandust! Töölehed neljale keskkonnale / mid õpetajad võivad ena kasutada!!!
Millised keskkonnad valida? Kõni kuskult väga

Abimaterjal
Lasteaia hoo
Kõik keskkonnad

LISA 5. Töölehed ja ülesanded aktiivõppe läbiviimiseks Keila linnas

Keila Keskpargi sudoku

Tegevuse läbiviimiseks sobiv aastaag: sobib kasutamiseks igal aastaajal, soovitatavalt kevadest sügiseni.

Laste vanus: 5 – 7 a

Laste arv tegevuses: 3 - 5

Õppetegevusele planeeritav aeg: 30 min

Lõimitud valdkonnad: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, liikumine.

Tegevuse koostaja: Krista Maaro

Vajalikud õppevahendid: pargi plaan (tööleht 1), mängu alus (tööleht 2), kiletasku aluse ja piltide (tööleht 3) jaoks, paelaga varustatud kiletaskud kontrollpunktidesse, karbid, tabalukud võtmetega, üllatus.

Eeltegevus: Sudoku mängu tutvustamine ja mängimine, pargi plaaniga tutvumine. Õpetaja on varustanud kontrollpunktid vajalike vahenditega.

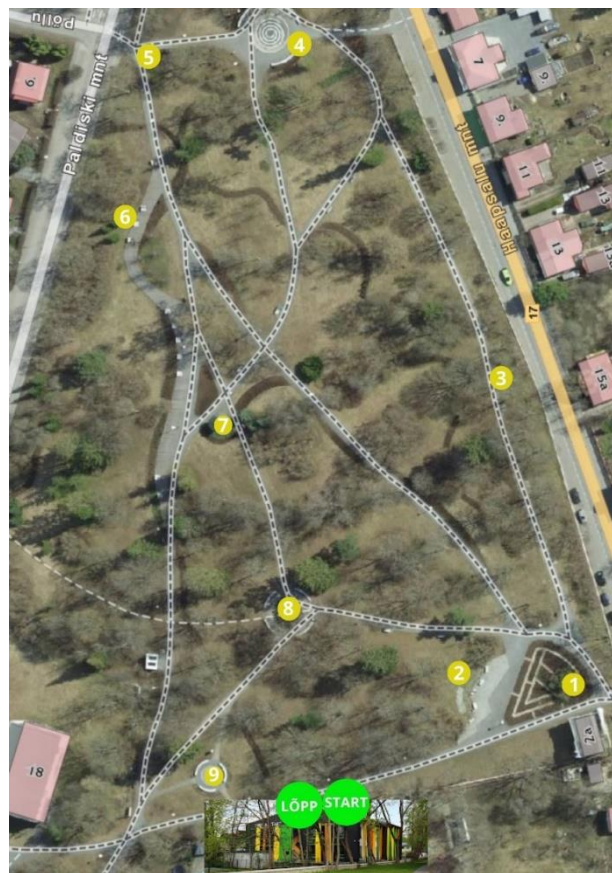
Tegevuse kirjeldus: Kokkulepitud meetodiga moodustatakse rühmad; iga rühm saab plaani ja kiletasku koos mängualusega, millele on märgitud kontrollpunktid; lapsed liiguvad plaani järgi ühest kontrollpunktist järgmisse jne; igas kontrollpunktis on kiletasku, millest tuleb võtta üks pilt; kokku tuleb läbida üheksa kontrollpunkti, peale mida liigutakse lõpp-punkti, kus tuleb kogutud piltidega lahendada sudoku.

Järeltegevus: Peale sudoku lahendamist saab iga rühm võtme, mis avab ühe karbi luku. Karbis on peidus igale osalejale üllatus.

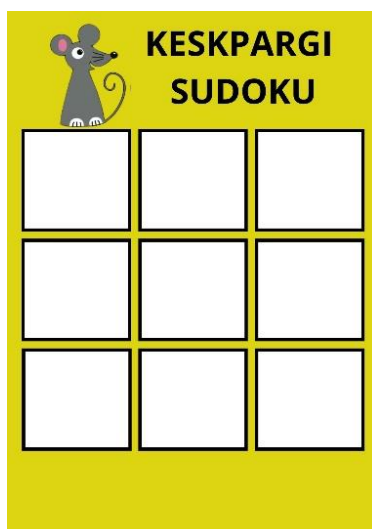
Eesmärgid:

- laps oskab ümbritsevas keskkonnas kaardi abil orienteeruda;
- laps oskab teha kaaslastega koostööd ja nendega arvestada;
- laps oskab olla tähelepanelik ja tegevusele keskendunud;

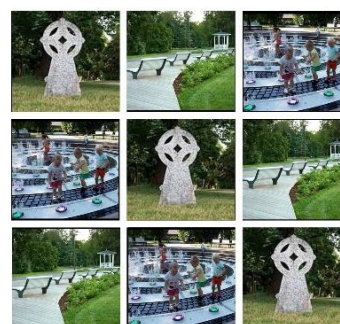
- laps tunneb rõõmu õues tegutsemisest ja liikumisest.

Tööleht 1. Keila Keskparki plaan kontrollpunktidega

Tööleht 2. Sudoku alus

Tööleht 3. Sudoku pildid

Harjumaa Muuseumi bingo

Tegevuse läbiviimiseks sobiv aastaaeg: Sobib kasutamiseks igal aastaajal.

Laste vanus: 5 – 7 a

Laste arv tegevuses: 3 – 4 last ühe töölehe kohta.

Õppetegevusele planeeritav aeg: 20 - 30 min.

Lõimitud valdkonnad: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, liikumine, eesti keel teise keelena.

Tegevuse koostaja: Krista Maaro

Vajalikud õppevahendid: bingo lehed (töölehed 4 – 7), kirjutusalused, valge tahvli markerid, postkaardid.

Eeltegevus: muuseumi püsinäitusega tutvumine.

Tegevuse kirjeldus: Lapsed jagatakse kokkulepitud meetodiga rühmadesse; iga rühm saab töölehe ja vildika. Üheskoos korratakse üle muuseumis käitumise reeglid (kõnnime, eksponaatide katsumine on keelatud, räägime vaikse häälega). Rühmad otsivad püsinäituselt piltidel olevaid esemeid, kui ese leitud tõmmatakse pildile rist peale. Kui kõik esemed on leitud tullakse tagasi alguspunkti.

Järeltegevus: vestlusring, iga osaleja saab jagada oma muljeid; iga osaleja saab valida endale muuseumis tasuta pakutavate postkaartide hulgast meelepärase.

Eesmärgid:

- laps osaleb õppekäigul muuseumi;
- laps teab kuidas rühmaga turvaliselt liigelda;
- laps teab muuseumis käitumise reegleid ja oskab neid järgida;
- laps oskab teha koostööd ja ruumis orienteeruda;
- laps oskab ümbritsevas keskkonnas märgata erinevaid esemeid;
- laps oskab kokku viia päris eseme pildil olevaga;
- laps tunneb ajaloolisi esemeid.

HARJUMAA MUUSEUMI BINGO

Tööleht 4. Muuseumi bingo alus

HARJUMAA MUUSEUMI BINGO

Tööleht 5. Muuseumi bingo alus

HARJUMAA MUUSEUMI BINGO

Tööleht 6. Muuseumi bingo alus

HARJUMAA MUUSEUMI BINGO

Tööleht 7. Muuseumi bingo

3. Köögiviljandus lasteaias (kevad)

Tegevuse läbiviimiseks sobiv aasta-aeg: kevad

Laste vanus: 2 – 7 a

Laste arv tegevuses: kogu rühm

Õppetegevusele planeeritav aeg: tegevused planeerida kahele või kolmele järjestikusele päevale, iga päev 15 – 30 minutit (vastavalt vanusele).

Lõimitud valdkonnad: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, liikumine, eesti keel teise keelena.

Tegevuse koostaja: Krista Maaro

Vajalikud õppevahendid: peenrakastid, muld, rehad, kühvliid, ämbrid, kastekannud, pliatsid, materjal siltide valmistamiseks, seemned, köögiviljad (porgand, punapeet, kõrvits, spinat), köögikombain, pintslid, paber, veetopsid.

Eeltegevus: Vestlusingis räägitakse kuidas seemnest kasvab köögivili. Vaadeldakse erinevaid seemneid. Arutletakse milliseid töövahendeid vaja läheb. Kleebitakse (2 – 3a), joonistatakse (4 – 5 a) või kirjutatakse (6 – 7 a) köögiviljadele sildid.

Tegevuse kirjeldus: Kuurist võetakse vajalikud töövahendid, peenrakastid täidetakse mullaga, vanemates kastides eemaldatakse umbrohi. Peenrakastides kaevatakse muld läbi, silutakse rehadega, tõmmatakse seemnete jaoks mulla sisse vaod, külvatakse seemned, seemned kaetakse mullaga ja kastetakse. Peenrakast markeeritakse sildiga.

Järeltegevus: Köögiviljad puhastatakse ja riivatakse köögikombainiga. Riivitud köögiviljadest pigistatakse välja mahl. Lapsed maitsevad erinevate köögiviljade mahlasid ning maalivad köögivilja mahladega meelepärase pildi.

Eesmärgid:

- laps osaleb peenarde ettevalmistamisel;
- laps teab kuidas tööriistadega ohutult tegutseda;
- laps oskab teha koostööd;
- laps teab ja nimetab (2 – 4 a) erinevaid aiatöid ja vajaminevaid tööriistu.
- laps kirjeldab (5 – 7 a) erinevaid aiatöid ja vajaminevaid tööriistu;
- laps teab (4 – 7 a), et köögiviljade saamiseks on vaja seemneid külvata;

- laps teab (4 – 7 a), et seemned on erinevad (kuju, suurus, värvus);
- laps tunneb ära (2 – 3 a) ja küsimise korral nimetab erinevad köögivilju;
- laps nimetab (4 – 7a) erinevaid köögivilju, mida saab lasteaias kasvatada;
- laps osaleb (4 – 7 a) köögiviljadest mahlade valmistamisel;
- laps kasutab erinevaid meeli mahlade degusteerimisel (haistmine, maitsmine, vaatlemine);
- laps maalib köögivilja mahladega meelepärase pildi.

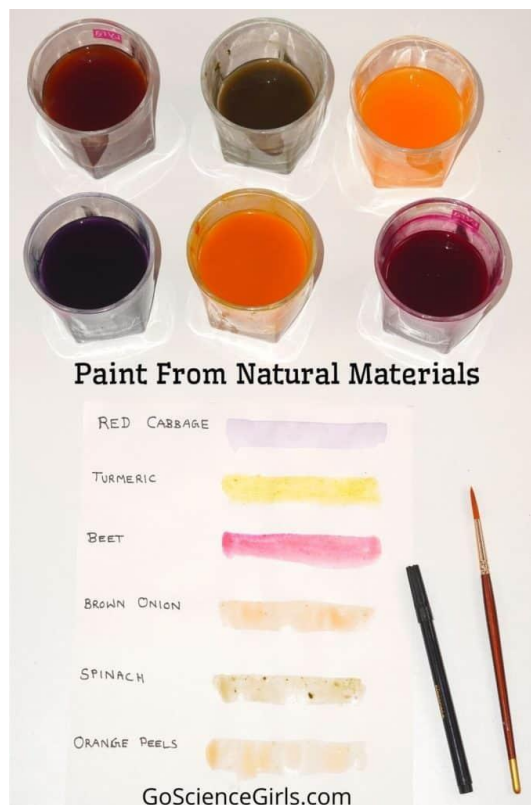

Foto 1. Köögiviljamahladest värvid

<https://gosciencegirls.com/natural-dye-from-fruits-vegetables/>

4. Keila jõe bingo

Tegevuse läbiviimiseks sobiv aastaaeg: sobib kasutamiseks hiliskevadel

Laste vanus: 5 – 7 a

Laste arv tegevuses: tegevus väikeses grupis, töölehe täitmine on individuaalne.

Lõimitud valdkonnad: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, eesti keel teise keelena, liikumine, kunst.

Õppetegevusele planeeritav aeg: 30 min

Tegevuse koostaja: Krista Maaro

Vajalikud õppevahendid: bingo lehed (tööleht 8), pliiatsid, kirjutusalused.

Eeltegevus: Lapsed teavad ja nimetavad Keila olulisemat veekogu (jõgi). Vestlusring teemal kuidas jõge teiste veekogude hulgast ära tunda (vesi voolab). Üheskoos arutletakse teemal millised taimed võiksid jõe ääres kasvada ja kes võiksid jões ning jõe ääres elutseda. Lapsed saavad jagada oma kogemusi seoses Keila jõega. Üheskoos vaadatakse pilte erinevatest putukatest, kahepaiksetest, kaladest ja lindudest kes võivad jõe ääres elutseda. Samuti vaadatakse pilte taimedest.

Tegevuse kirjeldus: Jõe äärde jõudes jagatakse lapsed ühiselt kokkulepitud meetodil kolme rühma. Lepitakse kokku rühmategevusele planeeritav aeg ja kogunemispunkt. Iga rühm liigub täiskasvanud juhendaja saatel jõe ääres erinevatesse kohtadesse vaatlema. Iga laps saab endale individuaalse töölehe millele kirjutab oma nime. Alustuseks püüavad rühmaliikmed ühiselt selgeks teha kummas suunas jõevesi voolab. Seejärel hakkab iga laps individuaalselt oma bingo lehte täitma. Viis minutit enne vaatlusaja lõppu annab juhendaja lastele teada, et peagi saab vaatlusaeg läbi. Juhendaja kogub laste täidetud töölehed kokku ja liigutakse kogunemispunkti.

Järeltegevus: Lasteaias võrreldakse vaatlustulemusi ja tehakse kokkuvõtte. Lapsed joonistavad pildi jõe ääres kogetust.

Eesmärgid:

- laps oskab vaadelda jõe voolusuunda;
- laps teab kuidas veekogu ääres ohutult liikuda;
- laps oskab vaadelda ümbritsevat keskkonda;
- laps keskendub tegevusele ja on tähelepanelik;
- laps tunneb õues tegutsemisest rõõmu;
- laps oskab tulemusi analüüsida.

KEILAJÕE ÄÄRES

LIUSKUR

VESIKUPP

LEMMEL

KALA

KIIL

PART

KONN

PILLIROOG

TIGU

MÄRGI NOOLEGA VEE
VOOLUSUUND

Tööleht 8. Keila jõe bingo

5. Loodusobjekti pikaajaline vaatlus.

Tegevuse läbiviimiseks sobiv koht ja aastaaeg: Sobib kasutamiseks vabalt valitud õuekeskkonnas igal aastaajal.

Laste vanus: 4 – 6 a

Laste arv tegevuses: 1 – 5

Õppetegevusele planeeritav aeg: Tegevus toimub 4 – 5 nädala jooksul, kindlal nädalapäeval. Tegevusele kuluv aeg ühele rühmale: esimesel korral 20 - 30 minutit, järgnevatel kordadel 15 - 20 minutit (iga kord).

Lõimitud valdkonnad: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, liikumine, muusika, kunst, eesti keel teise keelena.

Tegevuse koostaja: Krista Maaro

Vajalikud õppevahendid: Tööleht (tööleht 9), kirjutusalus, pliitsid, telefon, tahvel või fotoaparaat pildistamiseks, silmaklapid, luubid, termomeeter, kott asjade hoiustamiseks.

Eeltegevus: Teemakohane vestlusring, eesmärkide seadmine, planeeritavate tegevuste selgitamine, vaatluspiirkonna valik.

Tegevuse kirjeldus: Lapsed moodustavad ühiselt kokkulepitud meetodil rühmad, kohe lepitakse kokku, et rühmad jäävad samaks kogu vaatlusperioodi ajaks. Iga rühm saab endale töölehe ja koti õppevahenditega. Rühmaliikmed kirjutavad töölehele oma nimed ja kuupäeva ning tähelepanekud ilma kohta (temperatuur, pilved, päike, sademed jne). Tähelepanekud ilma kohta võivad lapsed ka joonistada. Kokkulepitud piirkonnas ringi liikudes valivad rühmaliikmed loodusobjekti mida nad soovivad vaadelda. Iga laste rühma saadab üks täiskasvanu. Lapsed teevad objektist pildi; uurivad ümbrust, kasutades soovi korral luupi; silmaklappidega silmi sulgedes kuulatavad ümbrust, kirjeldavad mida nad kuulevad ja püüavad määrata kus heli tuleb (vasak, parem, ees, taga); nuusutavad õhku ja püüavad kirjeldada mida nad tunnevad. Kogu info pannakse töölehele kirja, vajadusel kasutatakse õpetaja abi.

Järeltegevus: Vaatlusobjekti tutvustamine rühmakaaslastele, muutuste märkamine ja nimetamine. Vaatluslehed pannakse seinale vaatlemiseks.

Eesmärgid:

- laps oskab ümbritsevas keskkonnas orienteeruda;
- laps oskab kasutada digivahendit;
- laps oskab vaatlusobjekti pildistada;
- laps oskab kaaslastega koostöö teha ja nendega arvestada;
- laps tunneb rõõmu õues tegutsemisest;
- laps kasutab erinevaid meeli;
- laps oskab vaadelda ja kirjeldada hetke ilma;
- laps oskab märgata muutusi looduses;
- lapsel areneb loovus, tähelepanelikkus, täpsus, püsivus.

 <p>LOODUSOBJEKTI PIKAAJALINE VAATLUS</p> <p>RÜHMALIIKMED:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 	<div style="border: 1px solid black; height: 150px; width: 100%;"></div> <p style="text-align: center;">FOTO</p>
<div style="border: 1px solid black; height: 50px; width: 100%;"></div> <p style="text-align: center;">KUUPÄEV</p>	<p>KUULSIME:</p> <p>NÄGIME:</p> <p>HAISTSIME:</p>
<div style="border: 1px solid black; height: 100px; width: 100%;"></div> <p style="text-align: center;">ILM</p>	

Tööleht 9. Loodusobjekti pikaajaline vaatlus

6. Kujundite bingo

Tegevuse läbiviimiseks sobiv koht ja aastaaeg: Sobib kasutamiseks vabalt valitud õuekeskkonnas igal aastaajal.

Laste vanus: 5 – 7 a (tööleht 10), 4 – 5 a (tööleht 11)

Laste arv tegevuses: 2 - 3

Õppetegevusele planeeritav aeg: noorematel 20 min, vanematel 30 min.

Lõimitud valdkonnad: Mina ja keskkond, matemaatika, liikumine, keel ja kõne, eesti keel teise keelena, kunst.

Tegevuse koostaja: Krista Maaro

Vajalikud õppevahendid: paberist kujundid, tööleht (töölehed 10 või 11), servadega alus.

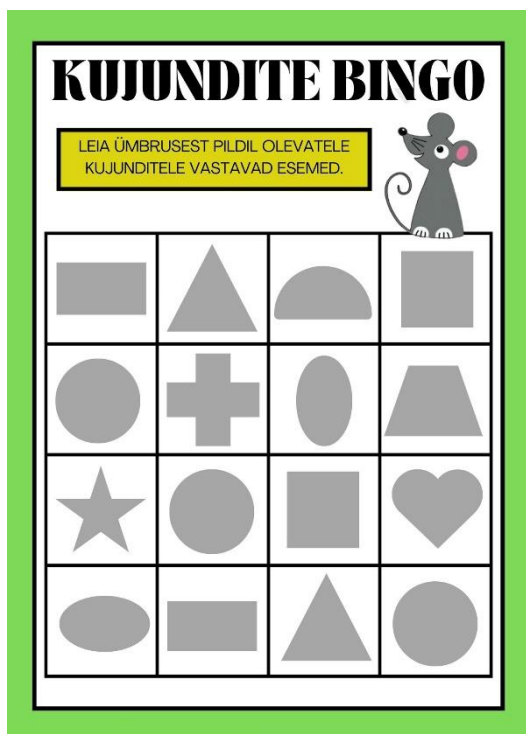
Feltegevus: kujundite meenutamine, väljaprintitud kujundite abil ümbritsevast keskkonnast kujundite leidmine (nt laud = ring, uks = ristkülik, kuusk = kolmnurk), edasiste planeeritavate tegevuste selgitamine, tegevuspiirkonna valik.

Tegevuse kirjeldus: Lapsed moodustavad paarid või rühmad; iga paar/rühm saab töölehe. Lepitakse kokku tegevusele kavandatav aeg ning signaal, mis annab märku, et aeg on täis. Otsitakse looduslike esemeid, mis meenutavad töölehel olevaid kujundeid. Tegutsetakse nii kaua kui kõik ruudud on täidetud või kokkulepitud aeg saab täis.

Järeltegevus: leitud esemetest saab valmistada fantaasiapildi; vestlusring, iga osaleja saab rääkida kuidas ülesanne meeldis ning tutvustada kaaslastele leitud esemeid.

Eesmärgid:

- laps oskab märgata ümbritsevas keskkonnas erinevaid kujundeid;
- laps oskab võrrelda kujundit objektiga;
- laps oskab kaaslasega koostöö tegemist ja nendega arvestamist;
- laps tunneb rõõmu õues tegutsemisest;
- lapsel areneb loovus, tähelepanelikkus, täpsus, püsivus.

Tööleht 10. Bingo leht 5 – 7-aastastele

Tööleht 11. Bingo leht 4 – 5-aastastele